

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

**Studijní obor
(kombinace):** Penitenciární péče

**NÁSILÍ NA STADIONECH
VIOLENCE ON STADIUMS**

Bakalářská práce: 09-FP-KSS-4066

Autor:

Lukáš Ruth

Podpis:

.....

Adresa:

F. L. Čelakovského 4268/3
466 04, Jablonec nad Nisou

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jiří Vacek Csc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
72	21	-	21	35	4

V Liberci dne: 15.4.2010

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ
Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Lukáš Ruth
adresa: F. L. Čelakovského 4268/3, Jablonec nad Nisou, 466 04
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Násilí na stadionech**
Název BP v angličtině: **The Violence on the Stadiums**
Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek Csc.
Konzultant:
Termín odevzdání: 15.4.2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20.3.2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): _____

Datum: _____

Podpis: _____

Název BP: Násilí na stadionech

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek Csc.

Cíl: Zjištění nejčastějších patologických projevů chování fanoušků, jejich postoj k samotnému násilí a motiv jejich chování.

Požadavky: Získání a uvedení teoretických znalostí problematiky, získání souhrnných informací o samotném projevu násilí a agrese. Srovnání praktických a teoretických dovedností a znalostí z dosavadní praxe. Studium odborné literatury a zdrojů.

Metody: rozhovor, dotazník, kasuistická studie

Literatura: SLEPIČKA, P. Sportovní diváctví. 1. vyd. Praha : Olympia, 1990. 209 s. ISBN 80-7033-012-0.
HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha, Portál. 2000. 774 s. ISBN 80-7178-303-X.
MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M., Fotbalové chuligány. Brno: Barrister and Principál. 2004. 181 s. ISBN 80-903333-0-3
SPURNÝ, J., Psychologie násilí. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-8558-30-4
KING, M., KNIGHT, M. Hoolifan – 30 let násilí. Brno: Vydavatelství & nakladatelství Zdeněk Plachý. 2005. 175 s. ISBN 80-903556-1-7.
SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. Karlovy Vary: Vydavatelství & nakladatelství Zdeněk Plachý. 2008. 280 s. ISBN 978-80-903556-3-7.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15.04.2010

Lukáš Ruth

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat doc. Ing. Jiřímu Vackovi Csc. za ochotu a cenné rady při vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat svým blízkým za jejich podporu a projevenou shovívavost po celou dobu mého studia.

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou diváckého násilí, především problematikou fotbalového chuligánství, které je v současnosti na území České republiky na vzestupu. Především se práce snaží zachytit, sociální původ chuligánů, jejich nejčastější věk, jejich motiv páčání výtržností, nejčastější způsoby protiprávního jednání a jejich příslušnost k hnutí skinheads. K ověření výše uvedených cílů bylo provedeno výzkumné šetření metodou rozhovoru mezi samotnými fanoušky fotbalového klubu FK Jablonec 97 a dotazníkové šetření mezi členy pořadatelské služby, zabezpečující bezpečnost na stadionu.

Klíčová slova: Alkohol, agrese, agresivita, antisemitismus, extremismus, fotbal, chuligán, nacionalismus, rasismus, skinheads, společnost, stadion, subkultura, vandalismus, xenofobie.

Annotation:

This study analyses the issue of spectator violence, it particularly focuses on the soccer hooliganism which is experiencing the boom and it is also recently widely discussed in the Czech Republic. The aim of the study is to capture especially the social origin of hooligans, their age structure likewise the ground for committing disorder, further most often ways of tortious acts and their commitment to skinheads stream. Research analysis was carried out in order to prove the literature research findings. For this purpose it has been used quantitative research as well as qualitative research. As far as quantitative research is considered, it was designed the questionnaire which was distributed amongst the members of organizers who are in charge of the public security. Qualitative research was carried out amongst the fans of FK Jablonec 97 football club who were interviewed.

Key words: alcohol, aggressiveness, assertiveness, anti-Semitism, extremism, football, hooligans, nationalism, racism, skinheads, society, stadium, subculture, vandalism, xenophobia.

Annotation:

Diese Arbeit beschäftigt sich mit Zuschauers Gewalt, vor allem mit der Frage der Fußball-Hooliganismus, die in der Gegenwart in der Tschechischen Republik auf dem Vormarsch ist. Vor allem beschreibt die Arbeit die soziale Herkunft der Hooligans, ihres Alter, ihrer Motive der Ruhestörung, der häufigsten Arten von Delikten und ihre Zugehörigkeit zur Skinhead-Bewegung. Zur Überprüfung der oben genannten Zielen, wurde eine Untersuchung in die Wege geleitet und durchgeführt in der Form eines Verhörs unter einzelnen FK Gablonz 97 Fans und den Sicherheits Zuständigen des Stadions FK Gablonz 97.

Stichwort: Alkohol, Aggression, Antisemitismus, Extremismus, Fußball Hooligans, Nationalismus, Rassismus, Skinheads, Sozietät, Stadion, Subkultur, Vandalismus, Fremdenfeindlichkeit.

Obsah:

Úvod.....	9
1 Násilí jako fenomén společnosti	10
1.1 Agrese.....	10
1.1.1 Agresivita	11
1.1.2 Agresivní chování	11
2 Extremismus.....	12
2.1 Extremismus z pohledu aktivit	13
2.2 Extremismus z hlediska ideologií.....	14
2.2.1 Nepolitický extremismus.....	14
2.2.2 Politický extremismus	15
2.3 Kategorie, projevy a nebezpečnost pravicového extremismu	15
2.3.1 Rasismus.....	15
2.3.2 Extremismus v subkulturách	19
2.3.3 Subkultura hnutí skinheads	20
3 Vznik a vývoj fotbalového chuligánství.....	23
3.1 Kopaná fenomén společnosti.....	23
3.1.1 Vývoj samotné kopané v Anglii	24
3.2 Zrození fotbalového chuligánství	25
3.2.1 Rozmach novodobého chuligánství.....	25
3.2.2 Vznik gangů fotbalových fanoušků.....	26
3.3 Rozdělení příznivců kopané	28
3.3.1 Fotbalový divák.....	28
3.3.2 Fotbalový fanoušek	29
3.3.3 Fotbaloví chuligáni.....	29
3.4 Subkultura fotbalových chuligánů.....	29
3.4.1 Role fotbalových chuligánů	30
3.4.2 Rasismus v subkultuře fotbalových chuligánů.....	30
4 Fotbalové chuligánství v České republice.....	31
4.1 Vznik a vývoj fotbalového chuligánství v České republice	31
4.1.1 Prechuligánská etapa neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu	31
4.1.2 Etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů	32
4.1.3 Politizace fotbalového chuligánství.....	34
4.2 Sociálně deviantní chování fanoušků a jeho právní kvalifikace.....	34
4.2.1 Chování směřující k poškození majetku	35
4.2.2 Chování namířené proti zdraví a životu osob.....	35
4.2.3 Chování namířené proti veřejnému zájmu	36
4.3 Bezpečnostní opatření fotbalových utkání	36
5 Výzkumné šetření.....	38
Úvod.....	38
5.1 Nastínění vlastního výzkumu	38
5.2 Výzkumný vzorek.....	38
5.3 Metody použité při výzkumném šetření	39
5.3.1 Rozhovor	39
5.3.2 Dotazníkové šetření.....	40
5.3.3 Analýza spisových a statistických materiálů.....	40
5.4 Stanovení předpokladů práce.....	41

5.4.1	Předpoklad č. 1	41
5.4.2	Předpoklad č. 2	41
5.4.3	Předpoklad č. 3	41
5.4.4	Předpoklad č. 4	42
5.4.5	Předpoklad č. 5	42
5.5	Interpretace zjištěných výsledků z provedeného výzkumu	42
5.5.1	Interpretace zjištěných výsledků z řízeného rozhovoru	42
5.5.2	Interpretace údajů získaných metodou dotazníkového šetření	57
5.6	Vyhodnocení stanovených předpokladů	63
6	Závěr	67
7	Seznam literatury:	70
8	Seznam příloh:	73

Úvod

Žijeme v moderní civilizované společnosti, ve které se soustředíme na řadu důležitých oblastí života. Mezi tyto oblasti můžeme řadit snahu získat dobré zaměstnání, vzdělání, určitou prestiž pro okolí, rodinu, bydlení apod. Nedílnou součástí každodenního života nás všech je sport a sportovní klání. Sport je jev, který se nachází všude kolem nás. Dnešní společnost uznává a preferuje zdravý životní styl, tím se sport stává nedílnou součástí naší kultury, ekonomiky, politiky a dalších společenských odvětví.

Sport zasahuje do různých věkových vrstev obyvatelstva, kterými je podporován a konán jak pasivně tak i aktivně. Bylo tomu tak i v minulosti. Již v dávných dobách docházelo ke sportovním kláním, kterých se účastnily stovky účastníků a tisíce diváků, lačných po senzačním a nevídaném zážitku s nádechem nebezpečí a adrenalinu. Diváctví je nedílnou součástí sportu a jednoznačně k němu patří. Sportovní diváctví bývá někdy nežádoucí, především násilné patologické chování fanoušků. Zejména je tím myšleno fotbalové chuligánství, které je fenoménem dnešní doby. V posledních desetiletích došlo k rapidnímu vzestupu diváckého násilí a i celkovému nárůstu násilí v naší společnosti a společnost se stala benevolentnější a tolerantnější k samotným projevům násilí. Projevy vandalství a násilností se staly téměř zvyklostí při utkání prestižních klubů nejvyšší české fotbalové soutěže, což vrhá stín na prestiž, krásu a noblesu fotbalu.

Důvodem napsání této práce je vlastní zaujetí ke kopané i k patologickému chování fotbalových fanoušků, které se rekrutuje z povahy našeho zaměstnání. Při volbě tématu sehrála důležitou roli znalost prostředí na fotbalových stadionech i samotného chuligánství a samotných chuligánů. Pokusili jsme se vyhodnotit všechny získané informace o fotbalovém chuligánství. V první části práce jsme se soustředili na teoretické zpracování problematiky fotbalového chuligánství a v druhé části práce jsme se pokusili o prezentaci a vyhodnocení získaných a praktických znalostí.

1 Násilí jako fenomén společnosti

Násilí je definováno jako: *uplatňování síly k překonání odporu.*¹ Spurný uvádí, že *„psychologický přístup chápe násilí jako patologický způsob interakce konkrétního jedince (skupiny) s okolím.“*²

Velmi diskutovaným problémem je problematika diváckého násilí, které se projevuje stále ve větší míře. V rámci násilných projevů aktérů diváckého násilí dochází k uvolnění agrese.

Pojem diváckého násilí definuje Chmelík jako *„hromadné agresivní chování uplatňované v souvislosti se sportovní akcí, jehož důsledkem je fyzická nebo majetková újma nebo narušení veřejného pořádku“*³.

*„Projevy agrese se u sportovních diváků liší podle sportovních odvětví, když nejčastěji jsou u diváků v populárních sportovních hrách (kopaná, hokej). Patří k nim verbální agrese ve formě pískání, pokřiků nebo nadávek při nesouhlasu s děním na hřišti, způsobem rozhodování či jako reakce na projevy jiných diváckých skupin. Závažnější jsou projevy, fyzické (brachiální agrese), ať již proti předmětům (demolování zařízení stadionu, ničení dopravních prostředků, kterými přicestoval soupeř), hráčům, rozhodčím nebo jiným divákům. K nejčastějším projevům fyzické agrese patří vyhazování předmětů na hrací plochu někdy i s cílem zranit některého z hráčů či rozhodčích nebo jejich přímé fyzické napadení tam, kde to podmínky umožňují. V současné době je násilí nejčastějším projevem agrese mezi diváckými skupinami, fanoušky soupeřících družstev.“*⁴

1.1 Agrese

Spurný definuje agresi jako *„destruktivní chování, směřující k fyzickému (brachiálnímu), slovnímu (urážka, pomluva) nebo symbolickému (pomocí gest) útoku vůči jedinci (předmětu). Cílem agrese je zastrašit druhého, zmocnit se objektu či ho odstranit, jinému zmařit a sobě zajistit společenské výhody.“*⁵

Hartl a Hartlová definují agresi jako: *„Útočné či výbojné jednání, projev nepřátelství vůči určitému objektu, úmyslný útok na překážku, osobu, předmět stojící v cestě k ukojení potřeby (reakce na frustraci).“*⁶ Z biologického hlediska může být agrese definována jako: *„jakákoliv*

¹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 342.

² SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 7.

³ CHMELÍK, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. 2001, s. 7.

⁴ SLEPIČKA, P., HÁTLOVÁ, B., HOŠEK, V. Psychologie sportu. Praha, 2006 str. 166.

⁵ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 17.

⁶ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 22.

fyzická akce nebo hrozba akcí, kterou jednatel zmenšuje svobodu nebo genetickou způsobilost jiného jednatelce“.⁷

Hartl a Hartlová uvádějí, že agrese může být u člověka vnímána, „jako reakce na pocit osobního nebezpečí, také se může jednat o trvalejší osobnostní rys nebo o symptom duševní poruchy nebo choroby.“⁸

Agrese může být krátkodobá nebo dlouhodobá. Spurný uvádí, že „agrese primitivní a krátkodobá se projevuje bouřlivým odreagováním afektu, přičemž chybí schopnost náležitě si ujasnit rozsah, cíl a motivační souvislosti vlastní agrese.“⁹

Dlouhodobá agrese, které je jedinec vystaven, může způsobit změny v chování i psychice jedince. „Agresivní jednání druhých v nás vyvolává obvykle strach, úzkost, sklony k obraně, protiagresi (podle toho, jak bezprostředně se cítíme ohroženi).“¹⁰

1.1.1 Agresivita

„V etiologii je vykládána jako, tendence k hrozbě nebo útočnému jednání, vůči druhému jedinci vlastního druhu – tzv. agresivita vnitrodruhová, anebo vůči druhému jedinci jiného druhu.“¹¹

„Tendence jednat agresivně vzniká vždy, když musíme překonat překážku, která stojí v cestě k uspokojení některé naší potřeby. Jestliže se nám nedaří překážku překonat, naše vnitřní napětí vzrůstá (a s ním obvykle i agresivita).“¹²

Synonymem slova agresivita je slovo útočnost.

1.1.2 Agresivní chování

Jedná se o projev chování živočichů, které „vede k útoku na členy vlastního druhu nebo jiného.“¹³ Agresivní chování může být u člověka vyvoláno mnoha podněty. Spurný uvádí, že „zdrojem agresivního chování bývá afekt (zloba, hněv, vztek), neuspokojená (frustrovaná) potřeba, ale i zvyk („naučená“, instrumentální, sociálně odměňovaná agrese), vždy ve spojení s podnětovou situací (např. svévolné a nesmyslné jednání druhých, útok, obtěžování).“

„Agresivní chování je velmi pestré, od slovního „nevinného“ špičkování, přes nadávky a výhrůžky, agresi proti předmětům, až po fyzické násilí vůči osobám. Může se jednat o agresi otevřenou, přímou (tj. proti člověku, vůči kterému agresor něco má), nepřímou (proti

⁷ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 22.

⁸ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 23.

⁹ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 17.

¹⁰ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 19

¹¹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 23.

¹² SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 18.

¹³ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 19.

hodnotám významným pro jedince), přesunutou (vybití si vzteku na „náhradním objektu), popřípadě imitativní (šikanování nováčků jako nápodoba chování svých předchůdců) nebo invertovanou agresí (autoagrese, jejíž extrémní formou je sebevražda).“¹⁴

1.1.2.1 Faktory směřující k tendenci agresivního chování

Síla zvyku reagovat agresivně závisí především na těchto faktorech:

1. na předcházejících agresích – tj. byl-li jedinec vystavován mnoha frustracím, vyvolávajícím hněv, je s větší pravděpodobností agresivnější než člověk, který zažil jen málo hněvu.
2. časté a silné zpevňování agresivních reakcí vede k vytvoření silného zvyku chovat se agresivně, generalizovat tendenci chovat se agresivně na většinu životních situací.
3. sociální facilitace – tj. sociální souhlas skupiny, jejímž je jedinec členem, s agresí. Sociální skupiny mohou prezentovat svým příslušníkům agresivní model chování (gangy), provokující své příslušníky k agresí a odměňují je obdivem a vysokým sociálním statutem ve skupině.
4. temperament – některé proměnné temperamentu jako impulzivita, ráznost, nezávislost, aktivita aj. podporují projevy agresivity, protože jedinec není s to své agresivní tendence tlumit, zvažovat jeho následky.¹⁵

Spurný uvádí faktory, které zvyšují tendenci jednat agresivně, jedná se o tyto:

- pocit bezmoci, nemožnost alternativních voleb,
- provokující verbální i neverbální projevy (výsměch, urážky, postoje, gesta),
- existence znaků či scén prezentující násilí,
- úspěch, který tímto jednáním dosáhl, event. schvalování agresivního jednání okolím,
- pocit sounáležitosti s agresivně laděným davem,
- situace konfrontační, soupeřivé, s prvky s násilím,
- intoxikace alkoholem, drogami, léky.¹⁶

2 Extremismus

Extremismus je určen mnoha definicemi. Většinou je v obecném měřítku označován jako nenormální, neslušná a nebezpečná činnost, která nemůže být společností tolerována. Chmelík definoval extremismus jako: „*Verbální, grafické, násilné a jiné aktivity jednotlivců nebo skupin výrazně vybočujících z všeobecně uznávaných norem s výraznými prvky*

¹⁴ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 18.

¹⁵ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 18 – 19.

¹⁶ SPURNÝ, J. Psychologie násilí. 1996, s. 19.

*netolerantnosti, nesnášenlivosti a odmítavým postojem ke kompromisu, útočící na podstatu státu, život, zdraví nebo majetek.*¹⁷

Definici extremismu lze učinit z pohledu zákonů a pohledu ústavního pořádku. „*Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“¹⁸

Dále Chmelík uvádí, že se v rámci určení extremismu jedná čistě o ryze subjektivní veličinu jeho samotného hodnocení, proto můžou panovat a panují určité rozpory. „*Většinou jsou tak hodnoceny velmi nápadné, nebezpečné a odpudivé činy. Málo se však již přihlíží k podmínkám, z nichž tyto a jiné negativní jevy vycházejí.*“¹⁹

Dle Chmelíka je také problém určit, kdo se dá považovat za extremistu a kdo nikoliv. Hranice mezi normalitou a extremismem není jasně určená a formulovaná. „*Je-li za extremistu označen člověk, který podle svého názoru vykonává vysoce záslužnou činnost, obvykle se pohoršuje. Rovněž se jej dotýká, že je staven na naroveň svým stejně označovaným nepřátelům.*“²⁰

2.1 Extremismus z pohledu aktivit

Dle Chmelíka se dají postoje přijímané a schvalované veřejností, jež vycházejí z odlišného obsahového hodnocení z pohledu jednotlivých extremistických aktivit, rozdělit do tří skupin:

1. Skupiny usilující o realizaci vysoce ušlechtilých a humánních ideálů, ale způsobem, který v menší či větší míře, narušuje zákon (například militantní ekologové, ochránci zvířat, odpůrci potratů. Prosazují tedy humánní hodnoty nežádoucím způsobem. Chmelík k této skupině podotýká, že obhájci první skupiny přiznávají porušení zákona, domnívají se však, že jejich činnost extremistická není.
2. Skupiny s představami o fungování společnosti, které odporují obecným normám chování, morálky a humanity, pokoušejí se své ideologie prosadit způsobem, který jim umožňuje platný právní řád. „*Pokoušejí se slušným způsobem prosadit neslušné cíle.*“ (Jako příklad Chmelík uvádí volební vítězství NSDAP v roce 1933).

¹⁷ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 6.

¹⁸ © 2010 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, dostupné z <<http://www.policie.cz/clanek/informace-extremismu-co-je-extremismus.aspx>>.

¹⁹ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 5.

²⁰ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 6.

3. Skupiny snaží se o uplatnění a realizaci svých nelidských a protizákonných idejí protizákonnými a nehumánními způsoby. Chmelík uvádí příklad teroristických útoků apod.

„Aktivity, které se pohybují na „hraně“ zákona a jejichž cíle jsou – i když s výhradami - přijatelné, se proto v některých zemích nazývají jako radikálové. To umožňuje odlišit jejich činnost od skupin s naprosto společenským zaměřením.“²¹

2.2 Extremismus z hlediska ideologií

Extremismus je většinou odborníků, kteří se zabývají jeho podstatou, dělen do tří skupin. Tyto jsou děleny dle pomyslného směru jejich idejí. Jedná se však pouze o pomocné dělení, které slouží k lepší orientaci v problematice extremismu. Jednotlivé směry se mezi sebou odlišují svým obsahem a výrazně i svojí složitostí. Jedná se o: aktivity levicového směru, pravicového směru a náboženského směru.

Pravicově i levicově orientovaný extremismus je vyznačován relativní stálostí svého směru. Spíše se jedná o stanovené specifikum hodnot. Oproti těmto je náboženský extremismus daleko rozsáhlejší a zpravidla nemá jednotné vyhranění.

V rámci této práce se budeme spíše soustředit na pravicově orientovaný směr extremismu.

2.2.1 Nepolitický extremismus

U pravicového i levicového extremismu se můžeme setkat a často i setkáváme s životními styly přívrženců, které spočívají v „pouhém“ nerespektování uznávaných hodnot společnosti. Většinou se jedná o mírné porušení hodnot, které má za úkol upozornit na jejich nesprávnost či potřebu případné změny. Jedná se o tzv. „nepolitický extremismus“²². Samotné chování jedinců bývá neuvážené, bez řádné přípravy, konané většinou pod sníženou rozpoznávací schopností jedince. Vznik těchto událostí může být nahodilý, bez hlubší myšlenky. Jednotlivé aktivity nejsou skrývané. Tyto drobné excesy lze řadit do první skupiny dle rozdělení extremismu podle aktivit.

V rámci nepolitického extremismu je často směřováno k potlačení práv a svobod občanů, kteří vybočují z řad většinové společnosti, Může se jednat o útoky na základě rasových předsudků, životního stylu a s tím souvisejícího stylu oblékání. *Tyto akty agrese, které*

²¹ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 6.

²² CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 7.

vycházejí z pudového jednání a jejichž iniciátorem je uvědomění si „odlišnosti“, jsou označovány jako xenofobní extremismus.“²³

2.2.2 Politický extremismus

Aktivita politického extremismu je mnohem komplikovanější a sahá do mnohem hlubších sfér problematiky, proti které je namířena. Většinou může s sebou nést fatální až destruktivní následky. Jedná se o samotnou změnu pravidel dané společnosti v rámci samotné ideologie. Zpravidla bývá utajená, jejíž časové namíření nemusí sahat do blízké budoucnosti, může být koncipována na mnoho let dopředu. Tato aktivita je také založena na změně politické situace dané společnosti.

2.3 Kategorie, projevy a nebezpečnost pravicového extremismu

Pravicový extremismus je chápán jako činnost zaměřená na aktivity, jejichž cílem je zlepšení společenského života a zejména kvalit společnosti, která je vnímaná jako jeden celek (národ, rasa, stát), za předpokladu identifikace jedince s touto společností. Základním principem této společnosti je autoritativní vedení, s přesně danou hierarchií a jeho respektováním. *„Pravicoví extremisté jsou přesvědčeni o nadřazenosti nad jinými a svou nadřazenost také dávají najevo.“²⁴* Z toho důvodu dochází většinou v rámci ideologie pravicového extremismu k potlačování základních práv a svobod. Nejtypičtějšími formami pravicového extremismu jsou rasismus, antisemitismus, nacionalismus se svými modifikacemi fašismus a nacismus a neonacismus.

2.3.1 Rasismus

„Rasismus je přesudek založený na postoji a víře v existenci vyšších, nadřazených a nižších, méněcenných ras, plemen, zdůrazňování rasových znaků a rozdílů a z nich odvozených teorií o nadřazenosti či podřízenosti a z toho vyplývajících názorů o podřízenosti či likvidaci „nižších“ ras.“²⁵

Pojem rasismus je v současnosti užíván poměrně hojně. Rasismus začal být prosazován především ve dvacátém století. Základní myšlenkou rasismu období posledních dvou století je biologická nadřazenost především bílé rasy nad ostatními „podřadnými“ rasami.

„Ucelenější „rasové teorie“ spatřují světlo světa v době, kdy aristokracie ztrácí dosavadní privilegia (18. a 19. století); dále se šíří s konfliktem mezi odpůrci a zastánci otroctví na americkém jihu, který trval až do konce americké občanské války (1865).

²³ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 7.

²⁴ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 8.

²⁵ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s. 495.

V neposlední řadě je výskyt těchto teorií spjat s migrací východních a jižních Evropanů do Spojených států amerických (19. a 20. století) (Danics, Kamín 2005)“²⁶

Rasismus se začal objevovat v devatenáctém století jako myšlenka nadřazenosti bílé rasy, jejíž hlavní představitelé byli árijci (Germánský národ). Bílá rasa společně s árijci byla na pomyslném vrcholu mezi lidskými rasami. Tuto myšlenku prosazoval především Joseph Arthur Comte de Gobineau²⁷. Myšlenka o nadřazenosti bílé rasy se později stala ideologií, která byla motivací hitlerovské Třetí říši.

Největší tabu pro rasisticky smýšlející extremisty je míšení jejich rasy s rasami podřadnými. Rasismus byl proto ve značné míře zneužíván v období druhé světové války v rámci nacistické propagandy, při které byl především vyzdvihován a oslavován německý národ.

2.3.1.1 Xenofobie

Xenofobie²⁸ představuje chorobný strach z něčeho cizího. Nejčastěji je užíváno při spojení se strachem z cizinců a vlastním odporem k nim. Hartl a Hartlová xenofobii definují jako, „*chorobný strach z cizinců, z neznámých lidí a míst*“, přeneseně se jedná o „*nenávistné postoje k cizincům*“.²⁹

„Frištenská (1998) uvádí, že xenofobie je spojena s velmi silným heterostereotypem (způsob posuzování jiných na základě tradice, své etnické či národnostní skupiny), a tím i autostereotypem (způsob posuzování své vlastní etnické či národnostní skupiny). Xenofobie vzrůstá, kdy se sociální útvary ocitají v sociální, ekonomické či politické krizi nebo kritické či nesrozumitelné situaci – situaci velkých změn. Cizí, tudíž subjektivně prožívané jako nebezpečné, se stává obětí beránkem jakožto „snadno definovatelný“ původce nesnázi.“³⁰

V souvislosti s prožíváním xenofobní interakce jedné skupiny na druhou provedl Burjanek (2001) rozdělení skupin na dvě skupiny, které definoval jako „my“ a „oni“. Skupina „my“ je vnímána jako majoritní, která je stálá a tudíž ta pravá (odvíjí se od samotného původu a trvání skupiny). Oproti této „oni“ jsou skupinou odlišnou od skupiny „my“.

²⁶ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 84.

²⁷ Orientalista a diplomat Joseph Arthur Comte de Gobineau (1816 - 1882) tvrdil, že míchání ras vede k neschopnosti udržet pokrok, neboť existují tzv. vyšší a nižší rasy. Nejvyšší rasou je pro Gobineau rasa bílá, nejnižší židovská, úpadek lidstva je způsoben degenerací nejvyšší rasy - obdobná stanoviska zastával i britský anatom Robert Knox (1798 - 1862). Rozvinutí myšlenek Arthura de Gobineau lze nalézt v díle Základy XIX. století, jehož autorem je v Německu žijící anglický spisovatel a filozof Houston Stewart Chamberlain (1855 - 1927). Ten označil za nejvyšší rasu národ německý - protipólem byla rasa židovská - a tvrdil, že mezi vyššími a nižšími národy musí dojít ke konečnému zúčtování. (Wikipedia 2010, dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rasismus>>, Stránka byla naposledy editována 26. 1. 2010 v 14:18)

²⁸ Xenofobie – slovo je řeckého původu (vzniklo spojením slov xenos =cizí a fobos=prchat)

²⁹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s. 692.

³⁰ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 78-79.

Dále Burjanek představuje řadu faktorů a vlivů, které se podílejí, nebo mohou podílet na samotném vzniku xenofobie, jedná se o:

- migrace (reakce společnosti na nárůst migrantů a žadatelů o azyl ve společnosti)
- sociální kultura (zde je považován za rozhodný vliv věk, vzdělání jedinců dané skupiny apod.)
- globalizace
- nacionalismus (k utužení nacionalismu dochází v období ohrožení celistvosti národa, při rozhodných a důležitých změnách, bezpečnostní politika, zvýšení migrace)
- pravicová hnutí (zejména podněcování pocitů skryté hrozby, kterou cizinci mohou přinést)
- nejistota (úzce souvisí s vlastním pocitem ohrožení, ohrožení vlastní existence jedinců na základě obsazení pracovních míst levnými pracovními silami, které cizinci představují, obava z asimilace kultur)³¹

2.3.1.2 Antisemitismus

Antisemitismus je specifickým případem rasismu, jehož podstatou je otevřený odpor a nesnášenlivost vůči Židům. Antisemitismus není namířen pouze proti židům, ale proti všem semitským národům, kteří žijí na Arabském poloostrově, zejména tedy proti Arabům.

Počátky antisemitismu jsou spojovány se vznikem křesťanského náboženství. Zejména kvůli křesťanskému pohledu, který považuje národ Židů za národ, jenž je zodpovědný za smrt Ježíše Krista.

Hlavní odpor k Židům vyvrcholil v nacistickém Německu, kde byli židé považováni za cosi, co nemá s lidmi nic společného. Žid kromě zevnějšku, který připomínal člověka, neměl s lidskostí nic společného a taková bytost si nezasloužila žít, proto docházelo k vyhlazování Židů takzvanému holocaustu.

Téměř sedmdesát let po pádu třetí říše je i ve vyspělých zemích antisemitismus závažný problém, který se ve značné míře projevuje především v subkulturách mladých neonacistů. „V současné době zejména neonacisté, k nimž náleží i nezanedbatelná část skinheads, stále dokládají údajný rostoucí vliv Židů na ekonomický a politický život ve vyspělých zemích, který má podle těchto teorií přivodit zkázu a zotročení „árijského plemene“.“³² Zároveň Chmelík

³¹ volně dle SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 79.

³² CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 6.

(1999) poukazuje na zajímavost, že i křesťanství je považováno mezi skinheady za intriku ze strany Židů, která má za úkol ovládnutí bílé rasy.

2.3.1.3 Nacionalismus

„*Nacionalismus je ideologie a politika vycházející přesvědčování o výjimečnosti vlastního národa.*“³³ Důležitým prvkem nacionalismu je spjatost komunity, která je tvořena národem, který je povýšen nad ostatní. Nacionalismus je založen na respektu tradičních hodnot společnosti. Hodnoty národa jsou vyzdvihovány a často je čerpáno z historických kořenů. „*Inspiračním zdrojem nacionalismu je vlastní historie, v níž jsou vyhledávána slavná období a osobnosti, přičemž často dochází k pokusům o vlastní interpretaci dějin.*“³⁴

S nacionalismem je spjat pojem nacionální šovinismus. Jedná se o „*extrémní fanatický nacionalismus, hlásání nesnášenlivosti a nenávisť k jiným národům. Vychází z teorie o nadřazenosti jednoho národa, resp. jedné rasy nad ostatními.*“³⁵

2.3.1.4 Fašismus, nacismus, neonacismus

Myšlenka těchto směrů je odvozená z nacionalismu. Fašismus je založen na základě totalitní ideologie, která nadřazuje zájmy státu nad zájmy jedince a preferuje vedení státu silným jedincem vůdcovského typu za užití násilí a překonání odporu s případným odstraněním odpůrců režimu. Fašismus je spojován především s Itálií a vládou Benita Mussolini po první světové válce.

„*Nacismus, jinak také národní socialismus, je německou variantou nacionalismu.*“³⁶ Nacismus se inspiroval fašismem. Zásadním prvkem nacismu byl národní a rasový postoj, který kladl důraz na jedinečnost árijské rasy, která měla být celosvětově nadřazená, ostatní méně cenné rasy a handicapovaní jedinci měli být vyhlazeni. „*Nacismus prosazoval totalitní podřízení se jedince autoritě rasy, národa a vůdce.*“³⁷

Neonacismus je souhrnné označení současných politických ideologií a hnutí odvozených od nacismu, prosazující v nových podmínkách myšlenku vůdcovského principu vedení státu a souhlasí s rasovou politikou nacistického období.

³³ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 277.

³⁴ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 10.

³⁵ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 277.

³⁶ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 10.

³⁷ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 10.

2.3.2 Extremismus v subkulturách

Subkultura je „kultura uznávanými hodnotami odlišná od kultury dominantní, již je ale součástí.“³⁸

Volně dle Smolík (2008). Termín subkultura bývá často používán v obecném rozsahu, jako určitá součást dominantní kultury, která svojí velikostí může být v rámci celé dominantní kultury téměř zanedbatelná. Pojítkem subkultury s dominantní kulturou mohou být některé společné prvky. Zároveň má subkultura jako samostatný celek svá specifika, kterými je právě odlišná od kultury dominantní.

Subkultura je ve své podstatě vyčlenění určitého životního stylu části společnosti nebo stylu vnímání a preference hodnot, které jsou společné specifické skupině jedinců. Jejich společným znakem může být neakceptování společenských norem, přijímání vlastních dimenzí chování a životního stylu. Přes vlastní integraci jednotlivců do subkultury si tito mohou udržovat a většinou udržují vazby s většinovou společností (zaměstnání, rodina, škola, lékařská péče apod.). Vlastní integrace a přijetí norem subkultury je pro jedince procesem socializace.

Jedinci, kteří se ztotožňují s určitou subkulturou, od této očekávají poskytnutí podpory, ochranu, jakési zázemí (může se jednat o materiální či morální podporu).

*„Pro vznik subkultury se zdají být optimální specifické, především centrální městské zóny, kde se vytvořily sociálně-psychologické předpoklady k odmítání „oficiální“ kultury a sociálních standardů. (Mezník 2003:14)“*³⁹

2.3.2.1 Subkultura mládeže

Chování mládeže je úzce spjata se samotnou subkulturou, se kterou mládež sympatizuje. Projevy chování a zvyklosti subkultury mohou vznikat sami o osobě zkušeností a experimentováním jedinců, nebo mohou být přenesené z jiných subkultur (často i z jiných zemí, či kontinentů).

Vzorec chování, který je zakódován pro tu či onu subkulturu, může být spjat s určitými rituály skupiny, určitými požadavky a často i s delikventním jednáním skupiny. Chování jedinců těchto skupin může být pro společnost nežádoucí, zejména se jedná o majetkovou kriminalitu (v závislosti na dalších faktorech, jako je například drogová závislost, alkoholismus, gambling), patologické chování namířené proti veřejnému zájmu i proti konkrétním cílům (násilná kriminalita, rasové útoky, vandalismus). Jedinec v rámci subkultury má jedinečnou možnost vyzkoušet nové a nevyzkoušené modely nekonvenčního

³⁸ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s 574.

³⁹ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 46.

chování, které často inklinují k extremismu. „*Mladí lidé se cítí společensky nepochopení a využívají možnosti násilných akcí v hledišti sportovních stadiónů, aby na sebe upozornili.*“⁴⁰

Některé subkultury mládeže mohou pronikat i do politických sfér. Ze strany těchto subkultur mládeže dochází k reflexi vlastních politických názoru směrem k širší veřejnosti, které se však nemusí setkat s porozuměním a uznáním dominantní kultury.

„*Subkultury mládeže jsou vhodným terénem pro utváření politických přesvědčení a postojů především (ovšem nikoli) pouze části mládeže, která se v rámci (i politické) socializace vymezuje i vůči politické sféře.*“⁴¹

2.3.3 Subkultura hnutí skinheads

Vznik subkultury skinheads bývá datován k přelomu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století a je připisován Anglii. Ovšem první kořeny sahají ještě hlouběji do minulosti a to do šedesátých let minulého století. Vznik skinheads je připisován ke spojení subkultur mods a rude boys. Některé zdroje uvádí, že se nejednalo o subkulturu v pravém slova smyslu, jelikož se spíše jednalo o pouliční gangy.

„*Mods vznikli v první polovině 60. let v Anglii a jednalo se o subkulturu bílé mládeže, která ve svých preferencích vyzdvihla dobré oblékání a soulovou hudbu.*“ „*Rude boys byla subkultura přistěhovalců, která se promítala v uličních organizacích gangového typu (Bastl 2001b).*“⁴² Jednalo se především o jamajské přistěhovalce. S postupem času došlo k promíchání s mládeží dělnické třídy. Chmelík poukazuje na prosté zájmy skinheads, především „*šlo o pití alkoholu, hlavně piva, z něhož se postupně stal kultovní nápoj, vysedávání v hospůdkách a rockových klubech, rvačky a návštěvy fotbalových utkání. Byli velmi tvrdí a společensky nepřizpůsobiví. Opovrhovali vzděláním, nesnášeli studenty, hippies a narkomany a vyžívali se ve rvačkách a provokacích na veřejnosti.*“⁴³

Hnutí skinheads je spojováno především s rasismem a nacionalismem. Původní myšlenky a cíle hnutí skinheads byly naprosto bez rasových předpokladů. Zlom nastal v osmdesátých letech. V této době došlo k infiltraci pravicově orientovaných jedinců, následně došlo k částečnému odklonu od původních hodnot skinheads. Část skinheads pokračovala v původním nerasistickém směru a druhá část inklinovala k národnímu socialismu, se kterým je hnutí skinheads spojováno dodnes.

⁴⁰ SLEPIČKA, P. Sportovní diváctví. 1990, s. 46.

⁴¹ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 45.

⁴² SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 46.

⁴³ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 12.

2.3.3.1 Symbolika hnutí skinheads

„Symbolika je nauka o vzniku, tvorbě a významu symbolů, jejich nošení, užívání.“⁴⁴ Chmelík s odkazem na Ottův slovník naučný uvádí: „Symbol jest umluvené neb obvyklé znamení čili značka pro nějaký předmět“.⁴⁵ „Symbol je tedy „něco konkrétního, co slouží jako konvenční znak pro něco abstraktního.“⁴⁶

Téměř mezi všemi pravicově orientovanými skinheady jsou základním rozpoznávacím znamením symboly. Velice oblíbené se staly především starogermánské runy⁴⁷ zejména proto, že runové písmo bylo oblíbené v období druhé světové války. „Historické kořeny vzniku a užívání runového písma v germánských zemích zřejmě inspirovaly i fašistickou diktaturu za druhé světové války, která některé runové symboly převzala ke grafickému, symbolickému vyjádření osobních vlastností germánské (árijské) rasy nebo jako symboly sounáležitosti s fašistickou ideologií.“⁴⁸

2.3.3.2 Symbolika barev

Mezi základní prvky symboliky hnutí skinheads patří tři barvy. Černá, červená a bílá barva jsou vnímány jako základní prvky činnosti hnutí skinheads. Význam těchto barev je spojován s nacistickým Německem, kde byly tyto barvy Adolfem Hitlerem uznávané jako barvy národní.

- Bílá barva – symbol jistoty, čistoty a nevinnosti. „Pro fašistické diktatury a také pro hnutí skinheads značí čistotu rasy, čistotu národa.“⁴⁹
- Červená barva – vyjadřuje oheň, krev, revoluci. „Pro fašismus se stala symbolem pokrevního svazku, a tak tento symbol převzalo i hnutí skinheads.“⁵⁰
- Černá barva – symbol smrti a odhodlání. „Pro hnutí skinheads se stala černá barva symbolem rasové nenávisti proti všem s rozdílnou barvou pleti, zejména symbolem boje proti „cikánům a všem černým.“⁵¹

⁴⁴ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 18.

⁴⁵ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 18.

⁴⁶ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s. 578.

⁴⁷ Runa - starobylé, germánské hláskové písmo, s pravděpodobnou dobou vzniku kolem III. století po Kristu. (Chmelík, 2005)

⁴⁸ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 18.

⁴⁹ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 25.

⁵⁰ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 25.

⁵¹ CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 25.

2.3.3.3 Číselná symbolika

Číselné symboly užívané přívrženci skinheads, jsou kombinace čísel, která vyjadřují pořadí písmen v abecedě. Tyto kombinace mají krycí význam a většinou souvisí s nacistickou ideologií a samotným říšským vůdcem.

- 14 – *Tato číslovka vyjadřuje 14 slov anglické věty“ We must secure the existence of our people and a future for white children“. Autorem této věty je David LANE (USA), který byl pro tuto proklamaci v roce 1985 odsouzen na 190 let vězení. V českém překladu jde o 10 slov (tato číslice se může objevit jako modifikace číslice 14, se stejným významem) věty překladu z anglické verze a sice: „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost našich bílých dětí“.*
- 18 – *vyjadřuje první a osmé písmeno v abecedy, tedy písmeno „A“ a „H“ jsou kryptogramem iniciálů jména Adolfa HITLERA.*
- 88 – *tato číselná kombinace vyjadřuje kryptogram fašistického pozdravu „Heil Hitler“⁵²*

2.3.3.4 Oblékání hnutí skinheads

Hnutí skinheads je typické stylem oblékání, vizáží jedinců. Základním identifikačním prvkem skinheads je vyholená hlava, která určuje i název této subkultury (skin head – holá hlava). *„Oholená hlava zabraňuje při rvačce uchopení za vlasy.“⁵³*

Nedílnou součástí skinheadského stejno kroje jsou tzv. těžké boty. Nejčastěji se jedná o boty zn. DocMartens. *„Boty DocMartens byly také jednou z prvních zbraní využívaných při fotbalových utkáních, jež skinheads navštěvovali.“⁵⁴* Pro skinheady jsou typické letecké bundy zvané bomber (velmi oblíbená značka Alpha Industries), džíny (nejčastěji zn. Levis), sportovní trika a mikiny zn. Fred Perry, Lonsdale, košile Ben Sherman.

„Dalším důležitým módním doplňkem, který utvářel skinheadský styl, byly šle (kšandy), používané místo pásku. „Uniforma“ skinheads nebyla nikdy úplná bez všech těchto doplňků, zpravidla jen zakoupení pracovních vysokých bot neznamenal, že se jejich vlastních cítí být součástí skins. Teprve spojením většiny těchto součástí se stával představitelem kultu. (Koubek 2001).“⁵⁵

⁵² CHMELÍK, J. Symbolika v extremistických hnutích. 2005, s. 25 - 26.

⁵³ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 12.

⁵⁴ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 47.

⁵⁵ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 47.

2.3.3.5 Hnutí skinheads v České republice

Na domácí scéně jsou zastoupeni představitelé ultrapravicově i ultralevicově orientovaného hnutí skinheads. Ultrapravicová scéna je více zastoupená a lze ji rozdělit na nacionalisticky, fašisticky a neonacisticky orientované skupiny. Některé nacionalistické organizace odmítají antisemitismus, ale zároveň preferují myšlenku fungujícího státu, v němž vládne zákon a řád. „Mnozí příslušníci těchto hnutí se vzdávají svých vnějších znaků a sdružují se v registrovaných občanských organizacích.“⁵⁶

Protiprávní jednání hnutí skinheads především spočívá v násilnostech s rasovým podtextem, ve vydávání a šíření hudebních nahrávek, na vydávání tiskovin a na organizování koncertů (vše s rasistickou tematikou, s propagací nacismu).

3 Vznik a vývoj fotbalového chuligánství

3.1 Kopaná fenomén společnosti

Společenský fenomén současnosti má název kopaná. Fotbal již dávno není pouhá volnočasová aktivita. Je to sport, který se začlenil do celé řady sfér společenského života, ať už se jedná o ekonomii, politiku, mezilidské vztahy a především značně výnosný obchod. Značný vliv na tento rozmach fotbalu do společnosti mají bezesporu média a sdělovací prostředky. Naprosto běžné je, že samotní fotbalisté jsou celosvětově uznávané televizní hvězdy, kdy tu a tam se dokonce propůjčí k reklamní kampani, ať už ve formě reklam na holicí prostředky a bankovní produkty nebo i k velkým projektům, které slouží k potlačení xenofobie a rasismu.

Fotbal je multikulturní hra, která spojuje i celé národy. Ilustrativní příklad dle Smolíka (2008), bylo konání mistrovství světa ve fotbale v roce 2002 v Jižní Koreji a současně i v Japonsku, přičemž téměř před půl stoletím nedovolila Jižní Korea mužstvu japonských fotbalistů, aby vůbec vstoupilo na její území a sehrál se zde kvalifikační zápas o postup na mistrovství světa.

Fotbal však není pouze prostředek k sbližování národů, potlačování rasismu a xenofobie, ale občas zprostředkovává a umožňuje samotné projevy násilí a podněcuje nenávist mezi fanoušky a někdy i mezi samotnými hráči.

V posledních desetiletích minulého století a v současnosti začalo být velmi diskutovaným problémem fotbalové chuligánství. S fotbalovým chuligánstvím jsou spjaty další negativní jevy společnosti, jako je zejména vandalismus, rasismus, xenofobie, extremismus a s ním

⁵⁶ CHMELÍK, J. Extremismus. 1997, s. 13.

souvisící organizovaný zločin. Tyto negativní jevy se bohužel nevyhnuly ani České republice i ostatním státům Evropy zejména extremismus, rasismus a xenofobie.

„Nebezpečnost fotbalového chuligánství je na našem území sice mnohem menší než v některých dalších zemích, nelze ji však, rozhodně podceňovat.“⁵⁷

3.1.1 Vývoj samotné kopané v Anglii

Anglické země mají bohatou historii, co se týče fotbalu. První zmínky o fotbalu na britském souostroví jsou datovány již k dvanáctému století našeho letopočtu souběžně s Francií, kde jsou dokonce zachovány i písemné zprávy o fotbalu. Kořeny samotného fotbalu, dá-li se tomu tak říkat, sahají ještě hlouběji do minulosti. *„Jak uvádí Olivová (1988), skupinové hry se v Římě nazývaly sfairomachia a byly charakteristické hlučným zápasem o míč. Nejpopulárnější byla hra harpaston (harastos, uloupený) podobná v mnohém dnešnímu fotbalu.“⁵⁸*

Ve čtrnáctém století se z fotbalu stala oblíbená kolektivní hra, která byla značně násilnická. Nejprve se jednalo spíše o strkanici o míč, která neměla jednoznačně stanovená pravidla, ale cílem hry bylo dostat míč protihráčům do jejich brány. Tomuto klání již přihlíželo velké množství diváků a nebylo nic vynímečného, když se přívrženci vítězného mužstva dopouštěli výtržností. V následujících stoletích (v patnáctém, šestnáctém a sedmnáctém) docházelo během fotbalových klání k takovým výtržnostem, že se panovníci pokoušeli fotbal zakázat, ale marně. *„Elias a Dunning (1971) popisují průběh lidového fotbalu, který předcházel zákazu v Manchesteru roku 1608. Na místě se shromáždil dav excitovaných lidí, kteří obscénnostmi a vulgaritami vyprovokovali ničení soukromého i veřejného majetku, jehož výsledkem bylo zdemolování mnoha budov (především oken) v okolí fotbalového zápasu.“⁵⁹*

Teprve v devatenáctém století začal být fotbal uznáván veřejností, coby kultivovaná hra, což podmínil rok 1863, kdy byla založena Fotbalová asociace, která dala fotbalu jasná pravidla. V roce 1888 byla založena anglická fotbalová liga. I přesto že začal být fotbal kultivovanou hrou, kterou uznávala již většina společnosti, řada utkání se neobešla bez výtržností a násilností. Na počátku dvacátého století začala silná expanze fotbalového šílenství i do ostatních zemí Evropy, kde byl sice fotbal znám, ale jeho obliba začala stoupat mílovými kroky vzhůru. Fotbal v těchto zemích získával značnou oblibu a to především mezi

⁵⁷ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 14.

⁵⁸ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 24.

⁵⁹ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 26.

lidmi z vyšší společnosti, zároveň jeho obliba rostla i mezi dělnickou třídou, pro kterou se postupně stal nedílnou součástí života.

3.2 Zrození fotbalového chuligánství

Fotbal i jeho obdoby, které předcházely současnému fotbalu, byly vždy provázeny násilnostmi ze strany diváků. Již ve středověku docházelo k zápasům, ve kterých nebylo neobvyklé vzájemné napadání fanoušků případně hráčů nepřátelského družstva. Řev a zpěv chorálů byly nedílnou součástí velkolepé podívané, kterou fotbal bezesporu je. V rámci této podívané často docházelo ke krveprolití ve formě bitek, které mnohdy končily i smrtí zúčastněných. Dalo by se říci, že samotný fotbal a vše kolem něj, byl v širším pohledu v minulosti úzce spjat s výtržnostmi a násilím.

Vznik samotného fotbalového chuligánství je připisován kolébce fotbalu - Anglii, z které se posléze rozšířilo do dalších evropských států, severní Afriky, střední a jižní Ameriky. V USA se tento negativní jev vyskytuje pouze sporadicky.

Vývoj fotbalu v Anglii od samého počátku do novodobé historie byl provázen s nádechem výtržností a násilností. Jednoznačně však nelze přesně určit, kdy došlo ke zrodu samotného fotbalového chuligánství.

„Samotné pojmenování chuligán (hooligan) vzniklo v devatenáctém století v Londýně podle irské imigrantské rodiny jménem Holigan či Houlihan, který byla proslulá svým „asociálním chováním“.“⁶⁰

„Tak nás nazývali. „Hooligans“. Houlihanovi byla irská rodina, která v minulém století způsobila po jižním Londýně hodně neštěstí, tak mi to vysvětlili, a jejich jméno zmezinárodnělo.“⁶¹

Synonymem ke slovu hooligans je slovo rowdies. Označení rowdies je někdy užíváno mezi samotnými fanoušky k jejich vlastnímu rozlišení či upřesnění příslušnosti k fanklubům. V současné době stoupá i obliba užívání slovního spojení fotbalový ultras.

3.2.1 Rozmach novodobého chuligánství

V 60. letech dvacátého století začal být pojem chuligán používán v obecném měřítku k označení jedince s asociálním chováním, jak je tomu i do současnosti.

V Anglii bylo samotné označení fotbalový chuligán úzce spjato s diváky, především v souvislosti s jejich agresivním chováním, násilím a vandalismem. Bylo spojováno s chováním fanoušků při samotném sledování zápasů a jejich následných projevů

⁶⁰ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 14.

⁶¹ KING, M., KNIGHT, M. Hoolifan – 30 let násilí. 2005, s. 167-168.

nespolečenského chování, při kterých házeli předměty na hrací plochu, vnikali na hrací plochu, ničili vybavy stadiónů. Běžnou součástí při těchto výtržnostech bylo násilí verbální i brachiální, při kterém docházelo k napadání fanoušků druhých klubů, protihráčů a samotných rozhodčích.

V 60. letech došlo k řadě změn v samotném fandění. Fotbaloví chuligáni byli více organizovaní a k povzbuzování svého týmu užívali transparenty obřích rozměrů, zpěv a dnes známe fandovské vlny. Rozmachu se dočkalo i cestování, které bylo spojené s výjezdy fanoušků oblíbeného mužstva na hřiště soupeře. Postupně začalo docházet k využívání masmedií k profanaci samotného fandění. Samotní přívrženci fotbalového chuligánství srovnávali své aktivity za pomoci medií zejména tisku a rozhlasu.

„Kromě jiných prostředků používali zprávy v tisku k určení toho, která skupina stojí na vrcholu hierarchie tvrdého chuligánského soupeření.“ (Carnibella a kol. 1996: 22; viz Vochovcová (2005).⁶²

Projevy chuligánství nebyly pouze na stadionech ale i mimo ně, například demolování vlaků (naprosté zdemolování jízdních souprav, včetně vyhazování jejich součástí a vybavení za jízdy ven), vlakových či autobusových zastávek. Nic neobvyklého není napadání hráčů soupeřova mužstva, rozhodčích i mimo stadion.

V této souvislosti Slepíčka poukazuje na tzv. odloženou agresi. *„Ve sportu se vyskytuje odložená agrese, kdy vlastní agresivní chování je odloženo na pozdější dobu. Důvodem tohoto odložení bývá například aktuální nedostupnost objektu agrese, což bývá časté v agresivních akcích diváků zaměřených vůči hráčům, či fanouškům soupeře nebo nepřijatelnost agresivních projevů sankcionovaných pravidly, například v případě napadení rozhodčího ze strany hráčů. Agrese je odložena na čas či místo, které se zdá pro tyto akce přijatelnější či umožňuje jejich realizaci. Jsme pak svědky napadení autobusu vezoucích hráče ze zápasu domů, napadení fanoušků soupeřova družstva či rozhodčích po jejich odchodu ze stadionu.“⁶³*

3.2.2 Vznik gangů fotbalových fanoušků

V důsledku samotného chuligánství vznikaly gangy⁶⁴ zejména v průběhu dalších let a to v letech 70. následně i 80.

⁶² SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 31.

⁶³ SLEPIČKA, P., Hátlová, B., Hošek, V. Psychologie sportu. Praha, 2006 str. 162.

⁶⁴ Gang – znamená dle některých autorů synonymum pro dobře organizovanou zločineckou partu nebo tlupu mladistvých pachatelů, nebo je brána jako jedna ze součástí organizovaného zločinu.

Původně jako gang byly označovány dobře organizované, zločinecké skupiny, jejichž největší rozkvet byl v 20. a 30. letech minulého století zejména v USA. Zde jejich řádění přerostlo až ve válku nepřátelených gangů. Při jejich střetech nebylo nic neobvyklého, že docházelo ke ztrátám na životech. Gangy si neúprosně hájily svá teritoria. Volně dle J. Sochůrek (2001)

„Později v životě jsem dumal nad tím, jak mohou davy fanoušků různých klubů mít svůj vlastní charakter, ale bylo jasné, že ho mají.“⁶⁵

„Začátkem sedmdesátých let už měl každý významnější tým svoji partu příznivců. Nejpočetnější byly bandy takových klubů jako Chelsea, Manchester United, Spurs a Leeds. Ale každé londýnské mužstvo dokázalo shromáždit velkou skupinu hooligans, protože londýnské zápasy vždycky přitahovaly ty největší gaunery. Byli to kluci, co se ani doopravdy nezajímali o fotbal nebo fotbalové kluby, ale chodili na zápasy jen kvůli všudypřítomným rvačkám.“⁶⁶

Tyto gangy byly velice organizované a svou podstatou značně kriminální. Především jejich členové propagovali za podpory notné dávky alkoholu, který se stal důležitým symbolem a motivačním prvkem jejich samotného chování, rasismus, xenofobii i nacionalismus. Gangy se vyvíjely postupně z part mladých fanoušků. Měly jasně vymezená pravidla. Většinou se jednalo o tvrdá jádra z řad samotných chuligánů určitého klubu nebo mužstva. V souvislosti s gangy byly přijímána na stadionech větší bezpečnostní opatření, jelikož se převážně jednalo o velice organizované a tím více nebezpečné skupiny fanoušků. Současně s přijímáním větších bezpečnostních opatření na stadionech, ze strany orgánů zainteresovaných do fotbalového dění, především ze strany policie docházelo i k radikalizaci těchto gangů a k využívání krycích prostředků, jako bylo nošení běžného oblečení bez bližší určitelných známek k příslušnosti klubu.

V souvislosti s výjezdy těchto tvrdých jader fanoušků, byla přijata bezpečnostní opatření na stadionech. Jejich podstatou bylo zřízení speciálních částí tribun, určených výhradně pro fanoušky hostů. Tyto sektory měly název kotel. Zde se scházely radikální příznivci klubu.

„Williams v souvislosti se vznikem sektorů pro radikálnější příznivce (u nás se pro ně obvykle užívá označení „kotel“, v Anglii je to the end, ve Francii kop, v Holandsku side, v Polsku mlyn atd.) tvrdí, že jejich role, za kterou považuje také reálnou extenzi symbolického: „bránění maskulinní pověsti a území místních mužů“, vedla k vytvoření jakési

Ve srovnání s gangy mafií a zločineckých organizací, které jsou výše uvedené, nejsou gangy fanoušků až tak násilnického charakteru, že by docházelo k vzájemnému vyvražďování jejich členů. Není však nic neobvyklého, že po střetu fanoušků na stadionech nebo jeho přílehlém okolí, zůstanou ležet někteří účastníci střetu v bezvědomí. Agrese při těchto bitkách a rvačkách stále více roste, dokonce se stává, že samotní aktéři těchto bitek používají zákeřné a chladné zbraně, jako jsou nože, boxery, železné tyče, teleskopické obušky či jiné věci, kterými lze provést útok na druhého důraznější.

Mezi opravdu obávané skupiny fanoušků se řadí zejména fanoušci Turecka, Polska, Srbska, Chorvatska, Ruska a v neposlední řadě i Německa.

⁶⁵ KING, M., KNIGHT, M. Hoolifan – 30 let násilí. 2005, s. 13.

⁶⁶ KING, M., KNIGHT, M. Hoolifan – 30 let násilí. 2005, s. 33.

celonárodní sítě lidí, jejichž rivalita pod zástěrkou fotbalu připomíná nepřátelství mezi kriminálními gangy (Williams 1993:5).“⁶⁷

V současnosti je i u nás užíván pojem chuligánství ve spojení s asociálním chováním fanoušků na stadionech i v přímé souvislosti s fotbalovými utkáními.

„Fotbalové chuligánství nabývá různých forem, které lze rozlišit jen obtížně. Dosud totiž nebyla stanovena hranice normálního/nenormálního chování (nejenom) při fotbalových zápasech, takže některé excesy lze jen stěží zařadit. Formy fotbalového chuligánství lze rozdělit na ty, jež se odehrávají na fotbalových stadionech a na ty, které se odehrávají mimo (napadení dopravního prostředku, sjednaný střet mimo fotbalový stadion atp.). K fotbalovému chuligánství je třeba poznamenat, že doby, kdy se chuligánské party střetávaly v bitkách na stadionech, jsou téměř minulostí. Přesto je fotbalové chuligánství označením pro excesy (bitky, násilnosti atp.) související s fotbalovými výtržníky bez ohledu na místo střetu jednotlivých chuligánských skupin.“⁶⁸

3.3 Rozdělení příznivců kopané

V rámci fotbalového fandovství je nutné vymezit fotbalové chuligány od ostatních fandů fotbalu. Mareš, Smolík, Suchánek (2004) rozdělují osoby, které sledují fotbalová utkání na:

- 1) fotbalové diváky
- 2) fotbalové fanoušky
- 3) fotbalové chuligány

3.3.1 Fotbalový divák

„Fotbalového diváka je možné charakterizovat jako pasivního pozorovatele hry, který není ovlivněn rivalitou obou týmů, a na utkání tedy pohlíží zcela neutrálně.“⁶⁹ Pro fotbalového diváka je typické, že předmětem jeho zájmu je samotný děj hry, rozhodný je pro něj konečný výsledek. *„Fotbal je pro fotbalového diváka na stejné úrovni jako divadelní představení, protože i po jeho shlédnutí odchází spokojen se silným prožitkem získaným z průběhu hry.“⁷⁰* Fotbalový divák se neztotožňuje s konkrétním klubem, jde mu čistě o požitek z hry. Nezáujatost diváka *„zvyšuje objektivní hodnocení hry i jednotlivých výkonů (na rozdíl od fanoušků a chuligánů).“⁷¹*

⁶⁷ SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. 2008, s. 32.

⁶⁸ SMOLÍK, J., Fotbalové chuligánství. 2008, s. 15.

⁶⁹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 12

⁷⁰ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 12

⁷¹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 12.

3.3.2 Fotbalový fanoušek

„Fotbalový fanoušek je ke kované vázán prostřednictvím oblíbeného mužstva či konkrétního oblíbeného hráče. Má jistá očekávání v průběhu zápasu (resp. požaduje výhru „svého“ klubu) a díky identifikaci s mužstvem prožívá úspěchy i neúspěchy klubu.“⁷² Pro fotbalové fanoušky je typická prezentace ztotožnění s určitým klubem formou oblečení (dresy, šály, trika, čepice, vše s motivem oblíbeného klubu). Fotbaloví fanoušci v rámci ztotožnění s oblíbeným klubem berou soupeřův tým jako svého vlastního protivníka. V rámci svého týmu prožívají více intenzivně zátkroky vlastních hráčů a excesy soupeřových hráčů tvrdě odsuzují. V rámci této rivality dochází spíše k verbální agresii.

3.3.3 Fotbaloví chuligáni

„Fotbaloví chuligáni se sdružují ve skupinách tvořených většinou mladými militantně orientovanými „příznivci“.“ Tito příznivci nepřichází na stadion za účelem sledovat hru, ale za účelem vyvolat konflikt se stejně smýšlejícími příznivci soupeřova týmu. Skupiny fotbalových chuligánů se vymezují vlastními názvy vůči jiným skupinám. Chuligánské skupiny se někdy neztotožňují s určitým klubem, za který vystupují normální fanoušci, ale pouze se svojí partou. Ztotožnění s klubem bývá pouze fikcí, která slouží k zastření skutečné myšlenky, páchat protiprávní jednání. „Některé z těchto part jsou velice dobře organizovány a nesjednocují je pouze klubové rivalství a nenávisť k nepřátelským chuligánským skupinám, ale i politické, rasové, náboženské, národnostní, regionální nebo sociální motivy.“⁷³

3.4 Subkultura fotbalových chuligánů

Lidé, kteří se hlásí, považují, nebo jsou považováni za členy fotbalové subkultury, „*praktikují při příležitostech spojených s fotbalovým utkáním (a nejen při nich) specifické způsoby jednání, mají vlastní image, hodnoty, osobitý jazykový projev, produkují vlastní tiskoviny a dnes i internetové stránky.*“⁷⁴ Fotbaloví chuligáni, jak je výše uvedeno, nemají prioritní zájem o podporu fotbalového klubu, ale jejich hlavním cílem je dopustit se protiprávního jednání, narušení společenských hodnot a nedodržování pravidel. Nejčastěji se jedná o tyto druhy protiprávního jednání:

- zapalování dýmovic, světlic, zábavní pyrotechniky, včetně jejich házení či jiných předmětů na hrací plochu,
- projevy vandalismu – demolování výbavy stadionu (zapalování a vytrhávání sedaček),

⁷² MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 12.

⁷³ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 13.

⁷⁴ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 25.

- výtržnosti – verbální i fyzické napadání ostatních fanoušků (zejména soupeřova týmu), pořadatelské služby, bezpečnostních složek, vniknutí na hrací plochu,
- rabování a ničení obchodů (přilehlých ke stadionu, nebo při cestě na stadion), ničení vybavení hospod a restaurací, napadání fanoušků soupeřova týmu mimo stadion, často i v hospodách, kam chodí tito fanoušci před i po zápase.

3.4.1 Role fotbalových chuligánů

Mareš, Smolík, Suchánek (2004) poukazují na rozdělení fotbalových fanoušků s odkazem na Marsch, Rosser a Harré (1978), tito rozdělili fotbalové fanoušky dle sociálních rolí, které zastávají v diváckém kotli, jedná se o:

„První sociální rolí je chant leader či tzv. „celer“ (iniciátor chorálu). Chant leader je iniciátorem chorálu, zpěvu, pokřiku atp. Chant leader se realizuje při vypracování a kreativním vymyšlení pokřiku a chorálu (je často ideovým vůdcem gangu). Někdy také jako první reaguje na pokřiky soupeřových fanoušků. Odpovědí soupeřovým příznivcům jsou často jen vulgarismy. Druhou sociální rolí je tzv. aggro leader (útočník). Pokud vznikne konflikt s rivalitní skupinou, útočníci stojí vždy v první řadě. V uvedené studii jsou popisováni útočníci s těžkými okovanými botami, používající příležitostně i různé druhy zbraní. Pokud někdo nenabyl pověst útočníka v mnoha střetech, může být skupinou označen jako tzv. bull schitter (vejtaha). Třetí sociální rolí je tzv. nutter (šašek), jehož chování ostatní vnímají jako potřebně, šílené či bláznivé. Čtvrtou sociální je huligen (chuligán). Pátou sociální rolí je organizer (organizátor). Předposlední klasifikovanou rolí je tzv. fighter (rváč). Fighters jsou aktivní při podněcování ostatních fans ke střetu s jinou skupinou a rovněž jako první vedou útoky na fanoušky jiných týmů. Fighters ustupují často do pozadí na úkor tzv. aggro leaders. Poslední sociální rolí je heavy drinker (opilec). Heavy drinkers jsou ve skupině věhlasní tím, že dokážou vypít neskutečné množství piva, pod vlivem alkoholu se objevují i na fotbalových zápasech, a proto jsou často vyvedeni policií.“⁷⁵

3.4.2 Rasismus v subkultuře fotbalových chuligánů

„Fotbalová utkání jsou často místem rasistických, antisemitských, a nacionálně-šovinistických projevů fotbalových chuligánů.“⁷⁶

„Rasismus na fotbalových stadionech se ve větší míře začal projevovat v sedmdesátých letech v Anglii. Od konce šedesátých let a v letech sedmdesátých vzrůstaly v západní Evropě rasistické nálady části veřejnosti, především v důsledku negativních dopadů masové

⁷⁵ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 17.

⁷⁶ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 13.

imigrace, což se projevilo i v posílení ultrapravicových stran a dalších organizací (včetně násilnických neonacistických skupin).⁷⁷ V této souvislosti začalo být i úzce spojováno hnutí skinheads s násilnými projevy chuligánství. „Fotbalové násilí neplošlo skinheady, ani skinheadi nevyalezli výtržnosti na stadionech, ale tyto dva jevy vstoupily na přelomu šedesátých a sedmdesátých let do povědomí veřejnosti společně a dodnes jsou v myslech některých lidí neoddělitelné.“⁷⁸

Nejčastějšími projevy rasismu při fotbalových utkáních jsou nadávky a hlásání názorů, které jsou namířené proti hráčům s odlišnou barvou pleti. Většinou jsou tyto nadávky a urážky směřovány na hráče černé pleti (například imitace chování opic, vyhazování banánů na herní plochu, nebo nelibý pískot či bučení).

4 Fotbalové chuligánství v České republice

4.1 Vznik a vývoj fotbalového chuligánství v České republice

Vznik a vývoj fotbalového chuligánství na našem území by mohl být rozdělen do dvou základních etap. První etapa by mohla být vymezena od přelomu devatenáctého a dvacátého století do první poloviny devadesátých let dvacátého století. Tuto epochu označují Mareš, Smolík, Suchánek jako „*prechuligánskou etapu neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu*“⁷⁹.

Druhá epocha by mohla být definována od druhé poloviny devadesátých let dvacátého století po současnost, která je označována jako „*etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů*“⁸⁰.

4.1.1 Prechuligánská etapa neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu

Kopaná na českém území byla již od svého počátku doprovázena fanouškovstvím. Dílo Karla Poláčka „Muži v ofsajdu“ dokazuje, že rivalita fanoušků fotbalových klubů (Viktoria Žižkov – Slávia) byla již i v této době znatelná i v první polovině dvacátého století. Můžeme konstatovat, že do osmdesátých let dvacátého století nebylo fanouškovství na našem území problematikou hodnou zřetele. Do fandění se do jisté míry promítal nesouhlas s komunistickým režimem. Fandění byl způsob, který sloužil „*k poněkud primitivnímu*

⁷⁷ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 13.

⁷⁸ KING, M., KNIGHT, M. Hoolifan – 30 let násilí. 2005, s. 32.

⁷⁹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 129.

⁸⁰ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 129-130.

vymezení se režimu“⁸¹. K tomu Mareš, Smolík, Suchánek dodávají, že „*politické atributy „lidového nepřátelství“ vůči SSSR byly spíše než ve fotbale ventilovány v hokeji*“⁸².

Zlom nastal v osmdesátých letech minulého století, ve kterých začalo postupně docházet k častějším výtržnostem fotbalových fanoušků. Fanoušky tvořila převážně mládež, která nesouhlasila se současným režimem. Tato mládež, jak uvádějí Mareš, Smolík, Suchánek, se stala imunní v období normalizace vůči režimové propagandě, ale zároveň nebyla schopna zásadního politického protestu, proto své přesvědčení ventilovala v souvislosti s fotbalovým děním určitého klubu.

Mezi první závažné projevy fotbalového chuligánství můžeme řadit červen roku 1985. Tehdy vlajkonoši Sparty Praha zdemolovali vlak, kterým cestovali do Banské Bystrice na fotbalové utkání. Tato událost byla i motivem ke zfilmování filmu s názvem „Proč“, který byl natočen v roce 1987 režisérem Karlem Smyczkem a hlavní roli v něm ztvárnil herec a zpěvák Daniel Landa. Film byl natočen za odstrašujícím účelem, ale opak byl pravdou a film se stal základním vzorem chování pro chuligánkou mládež (i v současnosti je film Proč pro fotbalové chuligány něco jako „chuligánská bible“).

Po roce 1989 došlo vlivem změny režimu k výraznému rozvoji fenoménu diváckého násilí. „*Uvolnění svobody přineslo i nárůst sebevědomí a agresivity chuligánů a usnadnilo „nábor“ nových členů do hools-scény z dospívajících generací. Dočasné přerušení kontinuity práce některých bezpečnostních složek anebo jejich dezorientace v nových poměrech se rovněž negativně podepsaly na schopnosti potlačovat některé negativní projevy chuligánů.*“⁸³

Do značné míry se do řad fotbalových chuligánů vmísilo i hnutí skinheds, se kterým se i do hledišť přenesly rasistické projevy, xenofobní projevy i samotné hajlování. „*Nehledě na vliv skinheads se počátkem devadesátých let zvýšila organizovanost lidí v „kotlích“ i frekvence návštěv zápasů „svého“ týmu na cizích hřištích (jež přinášejí příležitosti ke střetu s fanoušky protivníka).*“⁸⁴

4.1.2 Etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů

„*V druhé polovině devadesátých let vznikly postupně při několika klubech chuligánské gangy se stabilními názvy i konzistentním členstvem, které se vymezily jakou součástí chuligánské scény a pravidelně se zúčastňují fotbalových zápasů i bitek.*“⁸⁵ Zajímavostí je, že v rámci České republiky a její fotbalové reprezentace neexistuje ucelený gang fanoušků, ale

⁸¹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 130.

⁸² MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 130.

⁸³ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 132.

⁸⁴ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 133.

⁸⁵ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 134.

jedná se spíše o gangy, které se skládají z chuligánů různých měst a klubů. Mareš, Smolík, Suchánek podotýkají, že zápasy národní reprezentace mohou být provázeny a jsou provázeny, výtržnostmi výše uvedených gangů.

Příhodné pro většinu gangů fotbalových chuligánů je jejich odmítání přímé spojitosti s klubem, který podporují. Názvy gangů obsahují zpravidla tyto slova: „*gang, parta, banda, tlupa, komando, klan, divize či ultras (rozlišení mezi hools a ultras není v ČR v řadě případů příliš znatelné)*“⁸⁶. V současné době mají téměř všichni prvoligové týmy své ucelené příznivce, kteří by se mohli považovat za gang. Gangy se mohou skládat z několika jedinců, desítek i stovek neformálních členů. „*Členy nejsou pouze „zlumpenproletarizované živly“, ale i řada lidí ze střední třídy či ze středoškolského a někdy i vysokoškolského prostředí, kteří chuligánství vnímají jako atraktivní náplň volného času a „adrenalinový sport.*“⁸⁷

V dnešní době je na našem území éra fotbalového chuligánství na vzestupu a to také díky telekomunikačním technologiím. V současnosti je již problematické vyvolat konflikt přímo na stadionu, proto se násilí přesouvá především mimo stadion, většinou do přilehlých ulic a okolí stadionu. Není však nic výjimečného, že se chuligáni domlouvají na střetech mimo město, většinou na veřejnosti méně přístupném místě (louka, pole, okrajové oblasti sídlišť, odstavná parkoviště apod.).

„*K domlouvání aktuálních míst střetnutí slouží špičkám zneprátených gangů mobilní telefony (sjednávají místa střetnutí, počty zúčastněných, povolené zbraně, případně další pravidla). Často se však jedná i o nedomluvené potyčky, které jsou výsledkem „ad hoc“ střetu anebo plánu jedné skupiny na přepadení druhé.*“⁸⁸ Organizované střety fanoušků mají jasně vymezená pravidla (většinou se jedná o tzv. „férovku“, když jde muž proti muži, oba gangy mají stejný počet bojovníků, nebo se snaží mít stavy vyrovnané). V zápalu boje pak často dochází k hromadné strkanici a pravidla jdou stranou. Pravidlo, které se většinou dodržuje, je pravidlo ukončení bitky v případě upadnutí do bezvědomí některého z účastníků bitky.

Mezi gangy jednotlivých klubů nedochází pouze k potyčkám a násilnostem. Zvláštností jsou tzv. družby. Jedná se o vzájemné kooperace gangů jednotlivých klubů, které se vzájemně podporují a organizují proti silnějšímu nepříteli (gang s větším zázemím, bezpečnostní složky apod.). Na našem území trend kooperace mezi gangy jednotlivých klubů není moc

⁸⁶ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 134.

⁸⁷ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 134.

⁸⁸ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 2004, s. 138.

praktikován, ale dochází ke kooperaci s gangy zahraničními a to především z Polska, Slovenska a Německa.

4.1.3 Politizace fotbalového chuligánství

Problematický jev, který v posledních letech provází fotbalové chuligánství, jsou stále častější projevy politického extremismu. „*Velká část fotbalových chuligánů má ultrapravicové názory, či alespoň rasistické názory, ne vždy je však otevřeně vyjadřuje.*“⁸⁹ Skryté sympatie k pravicovému extremismu se často objevují v symbolice, kterou fotbaloví chuligáni užívají (číselné kryptogramy, runy, keltský kříž apod.).

„*Jako dehonestující označení platí ve velké části chuligánské scény slovo „žid“, které je mj. obsaženo v nadávkách typu „polští židi“ (ve vztahu k příznivcům Baníku Ostrava), „slávističtí židi“ či „Jude Slavia“ apod.*“⁹⁰ Mareš, Smolík, Suchánek však zároveň podotýkají, že některé zdánlivé politické projevy, nemusí být ze strany chuligánů užity jako výraz propagace politických idejí a postojů, naopak se může jednat pouze o provokaci bez hlubší myšlenky.

„*Politizace fotbalového násilí by mohla znamenat začátek nové etapy ve vývoji fotbalového chuligánství v ČR, v jejímž rámci by se militantní politické střety mezi extremisticky zaměřenými mladými lidmi přenesly do chuligánského prostředí, případně by chuligánské gangy sloužily jako bojové složky různých extremistických organizací k realizaci pouličního násilí a zastrašování protivníků. Tento koncept však naráží na odpor jak u řady chuligánů (jejichž aktivity navíc stále efektivněji potlačuje policie), tak i u organizací z okrajů politického spektra (jejichž velká část spíše než o militantní projevy usiluje o posun do politického mainstreamu), a proto je jednoznačné určení počátku nové etapy sporné.*“⁹¹

4.2 Sociálně deviantní chování fanoušků a jeho právní kvalifikace

V rámci diváckého násilí často dochází k projevům vandalismu. Vandalismus je definován jako „*primitivní ničení kulturních hodnot*“. V zásadě se jedná o „*projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe*“, nebo se jedná o „*spontánní reakce po fotbalovém zápase i jako akt zvěle msty, rasové nesnášenlivosti*“.⁹² Vandalismus také definuje Sochůrek (2009) s odkazem na Slona (1994) jako: „*sociálně patologický jev, charakterizovaný logicky nezdůvodnitelným ničením různých věcných hodnot, obvykle jen pro*

⁸⁹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 141.

⁹⁰ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 143.

⁹¹ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbaloví chuligáni. 2004, s. 146.

⁹² HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 2000, s. 664.

*radost z ničení.*⁹³ Sochůrek dále poukazuje na to, že vandalismu se často dopouští adolescentní chlapci, kteří se pohybují v partách. Projevy vandalismu mezi dospělými jedinci nejsou tak časté.⁹⁴

Podstatou vandalismu fotbalových chuligánů je úmyslné poškozování zařízení stadionu i obecně prospěšných zařízení mimo něj (především v jeho okolí), většinou v rámci msty (za prohraný zápas apod.).

4.2.1 Chování směřující k poškození majetku

Nejčastěji se jedná o vytrhávání, vykopávání, zapalování sedaček, převrácení a zapalování odpadkových košů, rozbíjení oken, ničení vitrin, vývěsních tabulí, ničení zaparkovaných automobilů apod. Podstatná část útoků je namířena na věci a majetek fanoušků soupeřova mužstva. Svým vlastním jednáním mohou fanoušci naplňovat skutkovou podstatu přestupku proti majetku dle § 50 z.č. 200/1990 Sb.⁹⁵ (způsobená škoda musí být menší než 5.000,- Kč). Častěji je však jednáním chuligánů naplněna skutková podstata přečinu Poškození cizí věci dle § 228 z.č. 40/2009 Sb.⁹⁶ (v případě škody přesahující částku vyšší než 5.000,- Kč).

4.2.2 Chování namířené proti zdraví a životu osob

Chování namířené proti zdraví se dá v případě drobných excesů kvalifikovat jako přestupek proti občanskému soužití dle § 49 z.č. 200/1990 Sb. (zejména musí dojít k úmyslnému napadení jedné osoby druhou a útok nedosahuje vysoké intenzity „úder otevřenou dlaní, kopnutí do hýždí apod.“, nebo dojde k vydání osoby v posměch). Rozhodný prvek pro právní kvalifikace je způsob vedení útoku a následná doba léčení. Dojde-li ke zranění osoby, které si vyžádá léčení delší než týden, může se jednat o přečin Ublížení na zdraví dle § 146 z.č. 40/2009 (pokud si rozsah zranění osoby vyžádá dobu léčení delší než šest týdnů, může být skutek kvalifikován jako zločin Těžké ublížení na zdraví dle § 145 z.č. 40/2009). Fotbaloví chuligáni svým jednáním mohou naplnit skutkovou podstatu přečinu Rvačka dle § 158 z.č. 40/2009 (za splnění podmínky střídání útoku s obranou a počtem osob účastnících se rvačky větším než 3). V rámci bojů a rvaček mezi fanoušky bývá také naplněna skutková podstata zločinu Loupež dle § 173 z.č. 40/2009, neboť při rvačkách a bitkách se snaží samotní aktéři vzájemně získat soupeřovu šálu jako trofej a k naplnění skutkové podstaty výše uvedeného zločinu je potřeba užití násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

⁹³ SOCHŮREK, J. Úvod do sociální patologie. 2009, s. 83.

⁹⁴ volně dle SOCHŮREK, J. Úvod do sociální patologie. 2009, s. 83.

⁹⁵ z.č. 200/1990 Sb. - Přestupkový zákon

⁹⁶ z.č. 40/2009Sb. - Trestní zákoník

Mezi další časté projevy fotbalových fanoušků řadíme rasismus a xenofobii. Tyto excesy se v drtivé většině kvalifikují jako přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 z.č. 40/2009 a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 z.č. 40/2009.

4.2.3 Chování namířené proti veřejnému zájmu

Jednání namířené proti veřejnému zájmu a pořádku, kterého se dopustí fotbalový chuligán, může být kvalifikováno jako přestupek proti veřejnému pořádku dle § 47 z.č. 200/1990 Sb (vulgarismy, silná opilost, která pohoršuje ostatní apod.). Jednáním pod vlivem alkoholu, při kterém dojde k naplnění skutkových podstat dalších přečinů, může být kvalifikováno jako Opilství dle § 360 z.č. 40/2009 Sb. V souvislosti s narušením veřejného pořádku při konání sportovní, kulturní či jiné obdobné akce, může být naplněna skutková podstata přečinu Výtržnictví dle § 358 z.č. 40/2009 Sb. (při právní kvalifikaci je nutné přihlídnout ke společenské nebezpečnosti chování pachatele). Při násilných střetech chuligánů s policií nebo jinými bezpečnostními složkami může být naplněna skutková podstata přečinu Násilí proti úřední osobě dle § 325 z.č. 40/2009 Sb. (dříve útok na veřejného činitele).

4.3 Bezpečnostní opatření fotbalových utkání

V minulosti docházelo k incidentům (v souvislosti s diváckým násilím), při kterých v rámci zajištění bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku na fotbalových stadionech téměř vždy suplovala Policie České republiky pořadatelskou činnost. V současnosti dochází k větší angažovanosti fotbalových klubů v rámci zabezpečení veřejného pořádku a eliminaci diváckého násilí během utkání.

Větší angažovanost je podmíněna úpravou zákona č. 115/2001 Sb. (O podpoře sportu) a to Změnovým zákonem č. 274/2008 Sb. Předmětem změny byla dlouho diskutovaná aplikace obecného názoru, že problematiku diváckého násilí, by měl mít na starost fotbalový klub, přičemž má zajistit bezpečnost osob a majetku ve sportovním zařízení, bez účasti policie.

„Za účelem zajištění bezpečnosti osob a majetku ve sportovním zařízení je vlastník vybraného sportovního zařízení povinen vydat a zveřejnit návštěvní řád, ve kterém, podle místních podmínek, stanoví zejména pravidla pro vstup návštěvníků do sportovního zařízení a pravidla chování návštěvníků a osob bezprostředně vykonávajících pořadatelskou službu ve sportovním zařízení (obecní úřad pak vykonává v přenesené působnosti kontrolu nad dodržováním této povinnosti).“⁹⁷

⁹⁷ Výroční zpráva divácké násilí za ÚSKPV pro NPP VS. Praha: Policejní prezidium. 2009, s. 2.

Policie České republiky však není zproštěna povinností dohlížet na veřejný pořádek, bezpečnost osob a majetku mimo stadion (především v jeho okolí). Policie České republiky je též povinna zakročit na žádost vlastníka sportovního zařízení, pokud vlastník sportovního zařízení (fotbalový klub) přes veškeré vynaložené úsilí není schopen zajistit bezpečnost osob a majetku. V takovém případě je vlastník povinen uhradit Policii České republiky vynaložené náklady, potřebné k obnovení veřejného pořádku (§ 7a odst. 2 z.č. 115/2001 Sb.).⁹⁸

V rámci těchto změn lze konstatovat, „že nejúčinnější bezpečnostní opatření mají převážně u velkých klubů, které mají dostatečné finanční možnosti, jak pokrýt zabezpečení pořádku při fotbalových utkáních. Z řad těchto klubů se také rekrutuje největší množství problémových fanoušků.“⁹⁹

Během roku 2009 došlo pouze v několika ojedinělých případech k nutné účasti Policie České republiky k zajištění pořádku přímo na stadionu v souvislosti s diváckým násilím.

⁹⁸ volně dle Výroční zpráva divácké násilí za ÚSKPV pro NPP VS. Praha: Policejní prezidium. 2009, s. 2.

⁹⁹ Výroční zpráva divácké násilí za ÚSKPV pro NPP VS. Praha: Policejní prezidium. 2009, s. 2.

5 Výzkumné šetření

Úvod

Z doposud získaných informací je zřejmé, že problematika fotbalového chuligánství je velice horké téma, kterým se zabývá celá řada odborníků a školených pracovníků PČR především Policejního prezidia. Mohli bychom říci, že fotbalové chuligánství se stalo globálním problémem současné společnosti. Subkultury fotbalových chuligánů vznikají při větších fotbalových klubech. Z dostupných statistik vyplývá, že většina chuligánů inklinuje k hnutí skinheads a věk fotbalových chuligánů se nejčastěji pohybuje mezi osmnáctým a dvaadvacátým rokem života.

5.1 Nastínění vlastního výzkumu

Cílem praktické části je snaha zjistit a ověřit si hlavní příčiny chování fotbalových chuligánů, především jejich postoj a motiv k násilí či k jejich vlastnímu chování. Pokusíme se také zjistit, které věkové oblasti se nejčastěji fotbalové chuligánství dotýká, zda jsou samotní chuligáni členy v hnutí či sympatizanty s hnutím skinheads, z jakého rodinného zázemí pocházejí a jaký element má rozhodný vliv na jejich chování. Zjištěné údaje byly získány přímým šetřením v řadách fotbalových fanoušků za užití metody řízeného rozhovoru, analýzou spisových materiálů a dokumentů s následným statistickým vyhodnocením. K ověření získaných informací od samotných chuligánů, jsme provedli dotazníkové šetření mezi pořadateli fotbalových utkání působících při fotbalovém stadionu FK Jablonec 97 – Střelnice.

V praktické části této závěrečné práce se budeme zabývat vzorkem respondentů, kteří se řadí k chuligánům působících při fotbalovém klubu FK Jablonec 97. Jedná se o skalní fanoušky, kteří se účastní téměř všech domácích utkání a většinou i utkání na hřištích soupeře.

5.2 Výzkumný vzorek

V rámci naší výzkumné studie jsme použili vzorek osmnácti fotbalových chuligánů ve věku od šestnácti do třiceti dvou let. Jedná se o osoby z okresu Jablonec nad Nisou, které se řadí k tzv. tvrdému jádru jabloneckých chuligánů. V největším zastoupení je zde věková skupina v rozmezí sedmnáct až dvacet let. Jedná se o jedince, se kterými jsou většinou z hlediska veřejného pořádku problémy. Výzkumný vzorek tvoří muži, i když ženy jsou také v řadách fotbalových chuligánů zastoupeny, jedná se přibližně o tři procenta žen. Tyto jsou

většinou přítelkyně či manželky jednotlivých chuligánů. Při výzkumném šetření se nepodařilo sehnat ženu, která by chtěla v rámci šetření spolupracovat.

Osmnáct respondentů bychom mohli považovat za dostačující vzorek vzhledem k tomu, že se jedná přibližně o osmdesát procent celkového počtu tvrdého jádra jabloneckých chuligánů. Všechna osmnáct dotázaných se aktivně hlásí k fotbalovému chuligánství především k fotbalovému klubu FK Jablonec 97, účastní se pravidelně fotbalových utkání a navštěvují kotel.

5.3 Metody použité při výzkumném šetření

Ve výzkumné části jsme v rámci šetření a ověřování informací, které jsou důležité pro ověření stanovených předpokladů, použili tyto metody:

- řízený rozhovor
- dotazníkové šetření
- analýza statistických materiálů
- analýza spisových materiálů

5.3.1 Rozhovor

K ověření předpokladů práce jsme použili řízený rozhovor¹⁰⁰, který byl veden dle předem stanovených otázek. Použité otázky byly otázky otevřené, aby mohla být dána respondentům možnost odpovědi podle jejich vlastního uvážení. Otázky použité při řízeném rozhovoru jsou v příloze č. 1. Otázky byly utvářeny tak, aby mohlo dojít k jejich použití u všech respondentů a následně mohly být použity k ověření námi stanovených předpokladů. Metodu rozhovoru jsme používali v období přelomu roku 2009 až do roku 2010 (do 28.2.2010 do utkání FK Jablonec 97 a Bohemians 1905). Na základě povahy našeho zaměstnání jsme se dostali se všemi respondenty do osobního kontaktu, především v souvislosti s jejich protiprávním jednáním. Při vedení rozhovoru i při navozování důvěry v rámci šetření v dané subkulturě jsme použili osobní a dlouhodobou znalost většiny členů tvrdého jádra. Rozhovor byl veden takřka na přátelské úrovni a za předpokladu, že nehrozil žádný právní postih za protiprávní chování respondentů. Za těchto podmínek všech osmnáct dotázaných respondentů odpovídalo velmi ochotně a otevřeně o samotném fotbalovém chuligánství i o jejich samotném chování. Vzhledem k navození přátelské atmosféry lze předpokládat, že zjištěné výsledky, by se nemusely moc lišit od reality a jsou značně objektivní.

¹⁰⁰ „Rozhovor je v sociologických vědách nejpoužívanější výzkumná a diagnostická technika, která spočívá v dotazování“ (Hartl, Hartlová 2000)

V rámci šetření i při vedení rozhovoru jsme použili i pomocnou metodu pozorování a fanoušků, projevů jejich chování, a to především v průběhu fotbalových utkání v jejich přirozeném prostředí na stadionu (v kotli). Metoda pozorování nám pomáhala s ověřením pravdivosti a objektivity rozhovoru.

5.3.2 Dotazníkové šetření

K dotazníkovému šetření jsme se uchýlili z důvodu anonymity a osobní neznalosti pořadatelů, kteří pracují na stadionu Střelnice. V rámci dotazníkového šetření byly použity otázky uzavřené a otevřené. V rámci uzavřených otázek byla respondentům nabídnuta řada odpovědí, které vycházely z již ověřených a získaných zkušeností. Na většinu uzavřených otázek mohli pořadatelé odpovídat přímo, nebo také mohli tyto osobně doplnit o jiné skutečnosti, než které se nabízely v rámci odpovědí. Tuto možnost však využilo minimum dotázaných respondentů. Otázky použité v rámci dotazníkového šetření jsou uvedeny v příloze č. 2. Dotazníkové šetření jsme provedli při fotbalovém utkání FK Jablonec 97 a Bohemians 1905. Mezi členy pořadatelské služby jsme rozdali 14 dotazníků. Z nich se vrátilo devět dotazníků, které jsme použili pro naše šetření. Na základě uvedených odpovědí jsme dotazníkové šetření použili pouze jako pomocnou metodu k ověření získaných informací z rozhovorů.

5.3.3 Analýza spisových a statistických materiálů.

Analýzu spisových a statistických materiálů jsme použili také jako pomocnou metodu, pro ověření informací zjištěných z rozhovorů a pro ověření námi stanovených předpokladů. Spisové a statistické materiály jsou především z oblasti problematiky diváckého násilí. Záměrně v práci neuvádíme žádné oficiální statistické přehledy protiprávního jednání v rámci diváckého jednání a páčání protiprávní činnosti samotnými chuligány. Pouze se jedná o využití materiálů získaných v období od roku 2008 do roku 2009 ke stanovení předpokladů, které chceme v naší práci ověřovat.

5.4 Stanovení předpokladů práce

Ve své práci jsme si stanovily pět základních předpokladů, které se týkají sociálního postavení a původu fotbalových výtržníků, nejčastějších projevů chování fotbalových výtržníků a s tím souvisejících činitelů, kteří se podílí na projevech chování, provázanosti extremismu mezi fotbalovými fanoušky především s hnutím skinheads.

5.4.1 Předpoklad č. 1

Domníváme se, že většina fotbalových chuligánů pochází ze špatného sociálního prostředí a jedná se o osoby ve věku blízkému věku mladistvých.

Tento předpoklad jsme stanovili na základě dosavadních zkušeností z praxe, podle kterých značné procento osob, které se chovají delikventním způsobem, pochází z neúplných rodin se špatným sociálním zázemím a špatnou výchovou. Kde určitou roli hrají i kriminogenní faktory, jako jsou například: závislost některého z jedinců na alkoholu a nealkoholových drogách, kriminalita některého ze členů rodiny, lhostejnost ve výchově rodičů k potomkovi a k jeho výsledkům ve škole a trávení volného času.

5.4.2 Předpoklad č. 2

Domníváme se, že důvodem chování většiny fotbalových fanoušků je snaha získat vhodné postavení v rámci party nebo skupiny.

Pro tento předpoklad vycházíme na základě studií spisových materiálů, které souvisí s protispolečenským jednáním v rámci fotbalových utkání. Z těchto podkladů vyplývá, že v drtivé většině případů došlo ke spáchání trestného činu nebo přestupku ve skupině tří a více osob.

5.4.3 Předpoklad č. 3

Domníváme se, že nejčastěji dochází k násilným projevům chování fotbalových fanoušků, především ve formě slovních i fyzických útoků vůči fanouškům týmu protihráče a k ničení majetku v přímé souvislosti s fotbalovým utkáním, tak i náhodně bez bližší spojitosti s fotbalovým utkáním.

Předpoklad č. 3 byl stanoven na základě pozorování chování fanoušků v jejich přirozeném prostředí stadionu a při jejich interakci s fanoušky týmu protihráče, dále na základě statistik, které jsou zpracovávány celorepublikově v rámci problematiky diváckého násilí.

5.4.4 Předpoklad č. 4

Domníváme se, že ve značné míře ovlivňuje intoxikace alkoholem chování fotbalových chuligánů.

Tento předpoklad byl stanoven na základě praktických znalostí a na základě studií statistických a spisových dokumentů, ve kterých je uvedeno, že většiny spáchaných trestných činů (týkající se problematiky fotbalového chuligánství) se dopustili právě pachatelé, kteří byli ovlivněni alkoholem. Alkohol je droga, po které člověk ztrácí zábrany a dochází k uvolnění emocí, které mohou vést, až k páchání trestné činnosti.

5.4.5 Předpoklad č. 5

Domníváme se, že fotbaloví chuligáni pochází z řad hnutí skinheads nebo s ním sympatizují, či existuje určitá provázanost s extremismem.

Tento předpoklad jsme stanovili na základě dlouhodobých statistik, jelikož v posledních letech docházelo ke stále častějšímu výskytu trestných činů v rámci fotbalového chuligánství spojených s rasovou tematikou. Dále tomuto předpokladu nasvědčuje styl oblékání fotbalových chuligánů, který je podobný stylu oblékání hnutí skinheads.

5.5 Interpretace zjištěných výsledků z provedeného výzkumu

Po vyhodnocení všech materiálů, které jsme získali během provádění šetření v rámci výzkumných metod, máme k dispozici následující informace, které se týkají především nejčastějšího věku fotbalových chuligánů, příčin a motivu jejich chování, činitelů, kteří ovlivňují chování této subkultury působící při fotbalovém klubu FK Jablonec 97, či jejich vlastní provázanosti s hnutím skinheads.

5.5.1 Interpretace zjištěných výsledků z řízeného rozhovoru

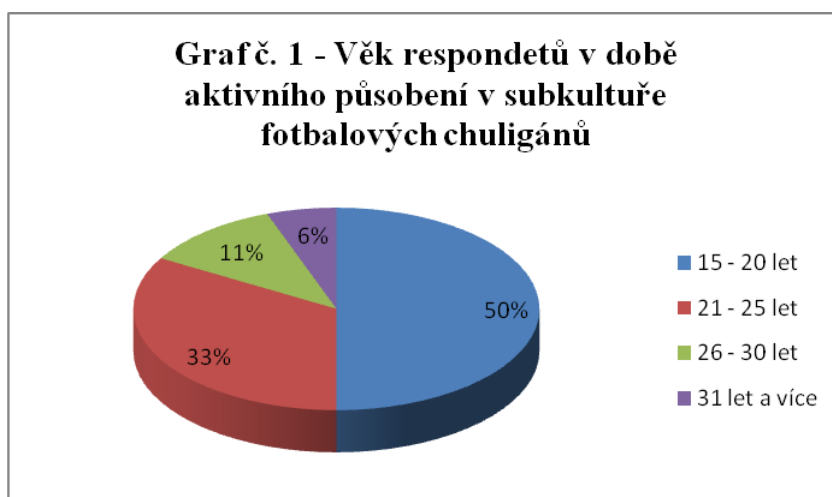
V rámci vedení metody rozhovoru jsme se pokusili o získání základních informací o osobě respondenta, jako jsou jeho věk, sociální poměry (zaměření se na výchovné prostředí z hlediska úplnosti a neúplnosti rodiny), současné vzdělání či zaměstnání. Současné postavení a dosavadní způsob života respondenta, by nám mohly přiblížit důvody, které byly rozhodující pro vstup respondenta k fotbalovým chuligánům. Samostatným předmětem zájmu byly důvody, které vedly respondenta z jeho osobního pohledu, stát se fotbalovým chuligánem. Tyto získané informace by nám mohly napomoci k ověření předpokladu č. 1.

V úvodu našeho výzkumu jsme se zaměřili na věk respondentů. Získané informace jsou uvedeny v tabulce č. 1, kde jsou respondenti rozděleni do čtyř věkových skupin dle jejich

příslušné věkové skupiny, jejich počty spadající do určité věkové skupiny a procentuální vyjádření zastoupení jednotlivých skupin k celkovému počtu osmnácti respondentů. Věkové skupiny byly odstupňovány po pěti letech do čtyř základních skupin. Jako nejnižší věkovou hranici jsme zvolili hranici 16 let. Při určení této hranice jsme vycházeli z věku nejmladšího respondenta, který se do průzkumu zapojil.

Tabulka č. 1		
Věk respondentů v době aktivního působení v subkultuře fotbalových chuligánů		
Věk respondenta	Počet respondentů	Podíl v %
16 - 20 let	9	50%
21 - 25 let	6	33%
26 - 30 let	2	11%
31 let a více	1	6%
Celkem respondentů	18	100%

Provedeným šetřením jsme zjistili, že v době provádění výzkumu polovina fotbalových chuligánů je ve věkovém rozmezí 16 let až 20 let. Další velká část chuligánů je ve věku 21 let až 25 let, tato část tvoří 33 % výzkumného vzorku. Věková skupina 26 let až 30 let je zastoupena v 11 % z celkového počtu. Pro skupinu 31 let a více náleží 6 % z celkového počtu respondentů. Výsledky byly zjištěny na základě otázky č. 1.

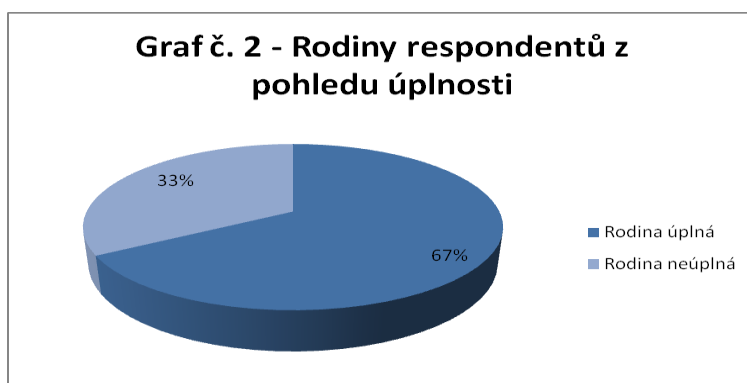

Otázka č. 2 je zaměřena na současný stav rodiny respondenta v době prováděného výzkumu. Jako kritérium jsme nastavili úplnost a neúplnost rodiny. Úplnost a neúplnost rodiny byla vnímána pouze z pohledu absence jednoho z rodičů. Vycházíme z předpokladu,

že náhradní matka či otčím jsou vnímání jako plnohodnotní rodiče, proto tento způsob soužití rodiny je vnímán jako rodina úplná. Výsledek je znázorněn v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2		
Stav rodiny respondenta z pohledu úplnosti rodiny		
Rodina úplná	12	67%
Rodina neúplná	6	33%
Celkem respondentů	18	100%

V rámci výzkumné otázky č. 2 bylo zjištěno, že 12 respondentů pochází z rodiny úplné, což představuje 67 % výzkumného vzorku. Zbývajících 6 respondentů pochází z rodiny neúplné, což tvoří 33 % výzkumného vzorku.

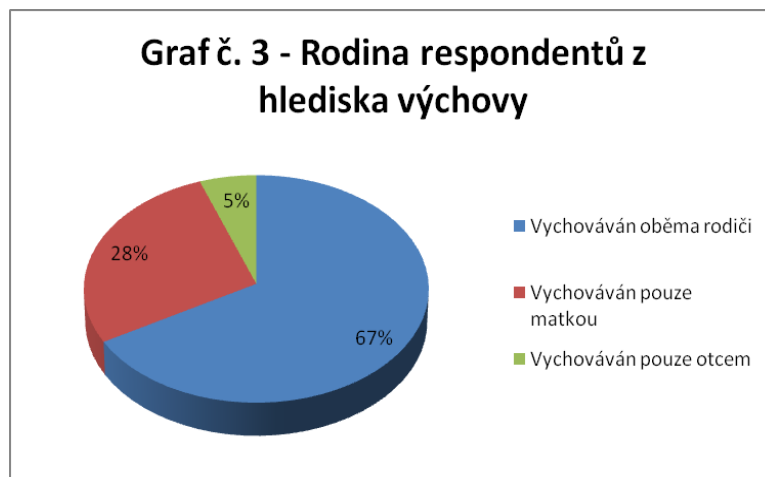

Po zjištění stavu rodin respondentů je otázka číslo č. 3 zaměřena na respondenty, kteří pochází z neúplné rodiny. Neúplnost rodiny je v rámci našeho šetření vnímána v rámci absence jednoho z rodičů. Znění výzkumné otázky je namířeno ke zjištění, kterým z rodičů byli respondenti vychovávaní. Zjištěné hodnoty jsou uvedené v tabulce č. 3 a grafu č. 3, kde jsou uvedeni všichni respondenti z pohledu jejich výchovy.

Tabulka č. 3		
Rodina respondentů z hlediska výchovy		
Vychováván oběma rodiči	12	67%
Vychováván pouze matkou	5	28%
Vychováván pouze otcem	1	6%
Všichni respondenti	18	100%

Z celkového počtu 18 respondentů bylo 12 respondentů vychovááno oběma rodiči, což představuje 67 % z celkového vzorku. 5 respondentů bylo vychovááno pouze matkou, což představuje 28 % z celkového výzkumného vzorku. Rodiny těchto respondentů byly neúplné

z důvodu normálního rozvodu. Respondenti neuváděli bližší důvody samotných rozvodů. Pouze jeden respondent z výzkumného vzorku byl vychováván otcem a to z důvodu úmrtí matky ve věku deseti let respondenta. Respondent vychováváný otcem představuje 6 % z celkového počtu respondentů.

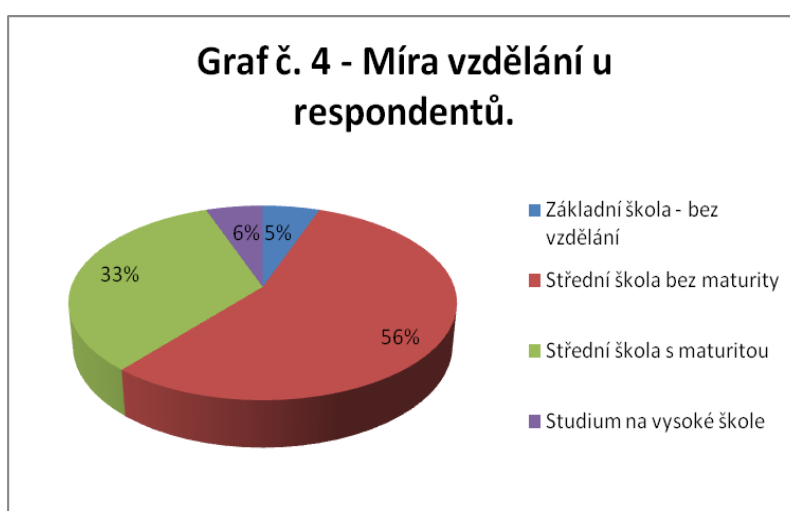

Otázka č. 4 je zaměřena na míru dosaženého vzdělání respondentů. Otázka je zaměřena na dosažené vzdělání respondentů i za předpokladu stávajícího studia. Pro náš výzkumný vzorek použijeme jako dosažené vzdělání respondenta i skutečnost stávajícího studia na určité škole. Studium školy tedy bereme v rámci výzkumného šetření jako již případné dosažené vzdělání.

Na základě této položené otázky bylo zjištěno, že sedmnáct respondentů má vyšší vzdělání než je vzdělání základní. Pouze jeden respondent má vzdělání základní a to všech devět tříd základní školy, což představuje 6% z výzkumného vzorku. Jeden respondent z výzkumného vzorku studuje na vysoké škole bakalářský studijní program na denním studiu. Nyní je ve čtvrtém semestru. Dle jeho sdělení má průměrné až lepší výsledky. Studium jej baví a školu chce rozhodně dokončit. Tento respondent představuje také 6 % z výzkumného vzorku (oba respondenti představují 11 % výzkumného vzorku, ale v rámci zaokrouhlení čísel na celá čísla v tabulce č. 4 bylo 5,5 % za jednoho respondenta zaokrouhleno na 6 %). V grafu č. 4 muselo v rámci rozdělení zaokrouhlených čísel dojít k uvedení hodnot 5 % za respondenta se základním vzděláním a 6 % za respondenta s vysokou školou) Respondent se základním vzděláním v rámci výzkumné otázky uvedl, že „vzdělání nepovažuje za důležité, jelikož se jedná pouze o nějaký papír, který nemá žádnou vypovídací schopnost o člověku“. Respondentů, kteří mají středoškolské vzdělání bez maturitní zkoušky, je 10, což představuje 56% z celkového počtu respondentů. Zbýlých 6 respondentů, kteří mají střední vzdělání

s maturitou, představuje 33 % výzkumného vzorku. Zjištěné hodnoty jsou tabulkově a graficky zpracovány v tabulce č. 4 a grafu č. 4.

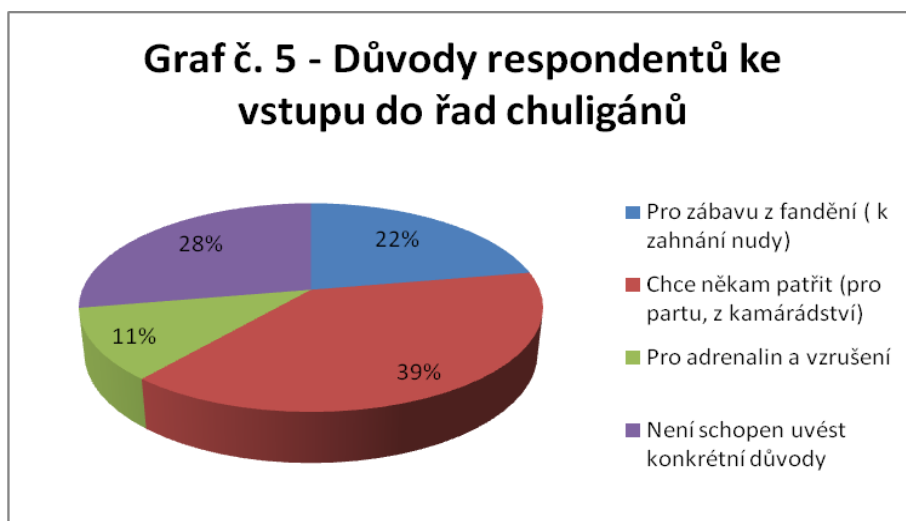
Tabulka č. 4		
Zjištění míry vzdělání u respondentů.		
Dosažené vzdělání	Počet respondentů	Podíl v %
Základní škola - bez vzdělání	1	6%
Střední škola bez maturity	10	56%
Střední škola s maturitou	6	33%
Studium na vysoké škole	1	6%
Celkový počet respondentů	18	100%

Po otázkách č. 1 až č. 4, které měly za úkol částečně přiblížit respondenty z pohledu jejich rodinného zázemí, míry vzdělání a zjištění jejich věku. Následuje otázka č. 5, která má za úkol zjistit, nebo aspoň přiblížit důvody, které vedly, nebo přiměly respondenty stát se fotbalovými chuligány, z jejich pohledu. Odpovědi respondentů jsme rozdělili do čtyř základních skupin, které nejvíce vystihují důvody respondentů ke vstupu do řad chuligánů. Tyto důvody jsou uvedeny v tabulce č. 5 a znázorněny v grafu č. 5.

Tabulka č. 5		
Důvody respondentů vedoucí k vlastnímu vstupu do řad chuligánů		
Samotné důvody respondentů	Počet respondentů	Podíl v %
Pro zábavu z fandění (k zahrnutí nudy)	4	22%
Chce někam patřit (pro partu, z kamarádství)	7	39%
Pro adrenalin a vzrušení	2	11%
Není schopen uvést konkrétní důvody	5	28%
Celkem respondentů	18	100%

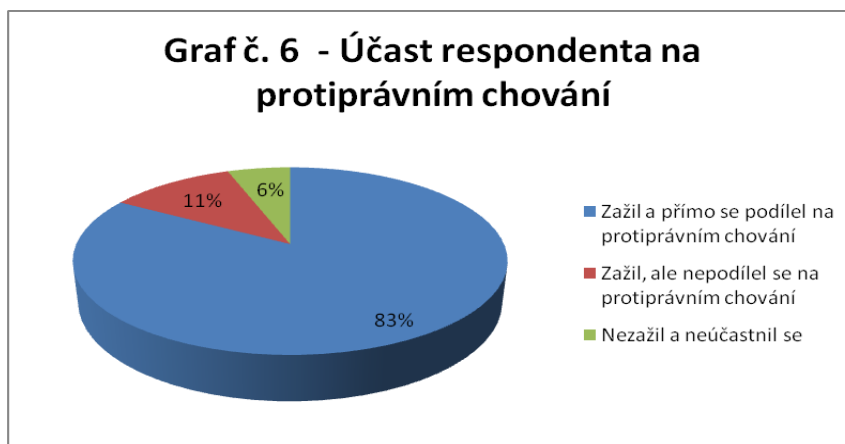
U této otázky udávali respondenti různé důvody, které je vedly ke vstupu do řad chuligánů. První skupina respondentů, kterou tvoří čtyři respondenti, je v tabulce č. 5 zahrnuta pod důvodem zábavy z fandění a zahrnutí nudy. Tito respondenti shodně uvedli, že chtějí fandit s větším důrazem a nasazením než běžný fanoušek. Normální běžné fandění je pro ně nudné. Z toho důvodu se hlásí a projevují jako fotbaloví chuligáni. Skupina těchto čtyř respondentů tvoří 22 % z celkového počtu respondentů. Druhá skupina je tvořena sedmi chuligány, kteří jako důvod uvedli, že patří do party chuligánů a že jim to vyhovuje. Do této party vstoupili převážně z důvodu kamarádství s ostatními členy skupiny a u dvou respondentů z důvodu motivace starším bratrem. Skupina zaujímá 39 % z celkového počtu respondentů. Do skupiny respondentů, kteří uvedli, že jsou chuligány proto, aby zažili nějaké vzrušení a adrenalin, patří dva respondenti, což představuje 11 % z celkového počtu respondentů. Jeden z těchto respondentů uvedl, že „fandění bez konfliktu a výtržnosti je nuda, potřebuji adrenalin, který mi poskytne pouze setkání s chuligánem soupeřova týmu tváří v tvář“. Posledních pět respondentů nedokáže přesně určit důvod jejich vstupu do řad chuligánů. Tato skupina tvoří 28 % z celkového počtu zkoumaného vzorku.

Výzkumná otázka č. 6 má posloužit ke zjištění, zda se respondenti v rámci svého působení v subkultuře fotbalových chuligánů dopustili protiprávního jednání, nebo zda byli alespoň svědky takového jednání. Zjištěné údaje jsou zaznamenány v tabulce č. 6 a graficky znázorněny v grafu č. 6.

Tabulka č. 6		
Vlastní zážitek protiprávního chování a přímá účast respondenta		
Vlastní zážitek protiprávního chování	Počet respondentů	Podíl v %
Zažil a přímo se podílel na protiprávním chování	15	83%
Zažil, ale nepodílel se na protiprávním chování	2	11%
Nezažil a neúčastnil se	1	6%
Celkem respondentů	18	100%

Provedeným šetřením bylo zjištěno, že 15 respondentů zažilo a aktivně se účastnilo protiprávního jednání, což představuje 83 % podíl z celkového výzkumného vzorku. 11% z výzkumného vzorku tvoří dva respondenti, kteří uvedli, že zažili protiprávní jednání, ale že se na něm aktivně nepodíleli. Jeden respondent nespadá do žádné z těchto dvou skupin, protože se protiprávního neúčastnil a žádné protiprávní jednání spojené s fotbalovým utkáním nezažil. Tento respondent představuje třetí skupinu, která tvoří 6 % podíl z celkového výzkumného vzorku.

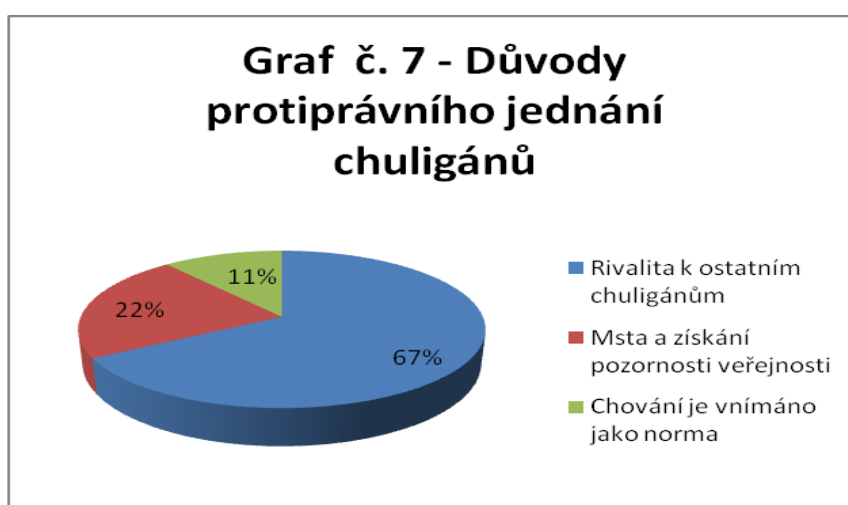

Otázka č. 7 byla zaměřena na zjištění nejčastějších důvodů páchaní protiprávního jednání samotnými respondenty. Otázka byla položena všem 18 respondentům i přesto, že jeden respondent v předchozí otázce popřel, že by zažil nebo se účastnil nějakého protiprávního jednání. Tento respondent byl dotázán ve smyslu, jaké by mohly být důvody k páchaní protiprávního jednání ze strany respondentů? Respondenty jsme rozdělili do tří hlavních

skupin dle jejich odpovědí. Odpovědi respondentů jsou rozdělené do skupin a jsou uvedeny v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7		
Důvody protiprávního jednání samotných respondentů		
Důvody vlastního chování	Počet respondentů	Podíl v %
Rivalita k ostatním chuligánům	12	67%
Msta a získání pozornosti veřejnosti	4	22%
Chování je vnímáno jako norma	2	11%
Celkem respondentů	18	100%

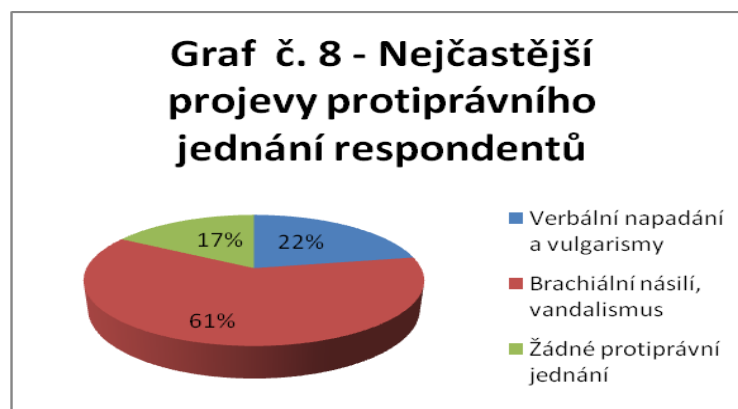
První skupina respondentů, kterou tvoří 12 respondentů, což představuje 67 % výzkumného vzorku, uvádí jako důvody svého chování, rivalitu k chuligánům soupeřova klubu, především snahu ponížít své protivníky například fanděním, zpěvem, ale i fyzickým konfliktem v rámci vlastní party. K těmto 12 respondentům se řadí i svou odpovědí respondent, který uvedl, že nezažil ani se nesetkal s protiprávním jednáním. Zároveň dodal, že všichni vystupují společně za celou skupinu, proto se tak chovají. Druhá skupina je tvořena 4 respondenty, kteří představují 22 % z celkového výzkumného vzorku. Respondenti druhé skupiny považují jako hlavní důvod mstu za prohraný zápas svého klubu, nebo špatně odpískaný či přehlédnutý faul rozhodčím a neméně důležité je také pro ně získání pozornosti veřejnosti. Třetí skupina respondentů není schopna blíže určit důvody svého jednání, spíše své jednání vnímají jako normu, jelikož se takto chovají všichni fanoušci. Třetí skupinu reprezentují dva respondenti, což představuje 11 % výzkumného vzorku.

V otázce č. 6 jsme zjistili míru, kterou se podílejí chuligáni na protispolečenském jednání. Co se týká samotných důvodů chování chuligánů, jsme získali představu o základních důvodech již v otázce č. 7. Na základě zjištěných skutečností jsme otázku č. 8 položili za účelem zjištění, kterého protiprávního jednání se samotní chuligáni zúčastnili, abychom získali ucelený přehled o samotných projevech problematického chování této subkultury. Zjištěné skutečnosti jsou uvedeny v tabulce č. 8.

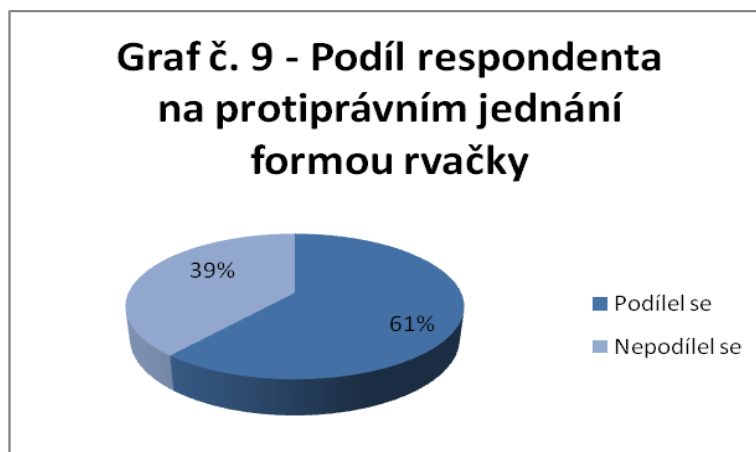
Tabulka č. 8		
Nejčastější projevy protiprávního jednání respondentů		
Samotné projevy chování	Počet respondentů	Podíl v %
Verbální napadání a vulgarismy	4	22%
Brachiální násilí, vandalismus	11	61%
Žádné protiprávní jednání	3	17%
Celkem respondentů	18	100%

Výzkumným šetřením ke zjištění nejčastějších projevů protiprávního jednání jsme zjistili, že 3 respondenti se nedopustili žádného protiprávního jednání, což představuje 17 % z celkového výzkumného vzorku. Dále jsme rozdělili zbylých 15 respondentů do dvou skupin. První skupina v počtu 4 respondentů se dopustila protiprávního jednání formou verbálního napadání fanoušků protihráče a používáním vulgarismů. Vulgarismy byly mířeny proti fanouškům protihráče, tak i proti hráčům soupeřova týmu a proti rozhodčím. Tito 4 respondenti představují 22 % z celkového počtu 18 respondentů. Největší skupinu tvoří 11 respondentů, kteří se aktivně podíleli svým chováním na brachiálním násilí, které většinou spočívá v napadání fanoušků soupeře, v ničení výbavy stadionu, případně techniky a věcí soupeřova týmu. Z této skupiny dva respondenti přiznali několik ukopnutých a zapálených sedaček na stadionu. Grafické znázornění nejčastějších projevů chování respondentů je znázorněno v grafu č. 8.

Otázka č. 9 navazuje na otázku č. 8, jelikož předmětem jejího zjištění je, jaký počet respondentů se dopustil bitky nebo rvačky v souvislosti s fotbalovým utkáním. V otázce č. 8 jsme se již dozvěděli, že 11 respondentů se dopustilo brachiálního násilí a vandalismu. V otázce č. 9 však potvrdilo všech 11 respondentů, že se aktivně podílelo kromě vandalismu i na bitce s chuligány soupeřova týmu. Tento počet představuje 61 % z celkového počtu 18 respondentů. Zbýlých 7 respondentů představuje 39 % respondentů z celkového počtu, ale tito se aktivně nepodíleli ve rvačce či bitce v souvislosti s fotbalovým utkáním. Zjištěné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 9 a graficky znázorněny v grafu č. 9.

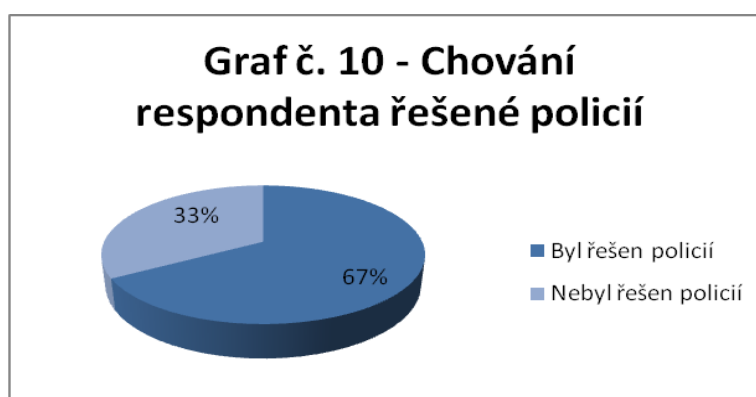
Tabulka č. 9		
Podíl respondenta na protiprávním jednání formou rvačky		
Podílel se	11	61%
Nepodílel se	7	39%
Celkem	18	100%

Otázka č. 10 má za úkol zjistit, zda samotné protiprávní jednání respondentů řešila policie. Tato otázka byla respondentům položena záměrně, jelikož si tuto skutečnost můžeme ověřit na základě našeho zaměstnání. Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10		
Řešení chování respondenta policií		
Byl řešen policií	12	67%
Nebyl řešen policií	6	33%
Celkem	18	100%

Dle zjištěných údajů, které jsme si ověřili i prakticky na základě vyhodnocení spisových materiálů, bylo 67 % respondentů řešeno policií z hlediska jejich chování. Těchto 67 % z celkového množství tvoří 12 respondentů. Tito respondenti byli většinou řešeni pro drobné přestupky proti majetku nebo proti občanskému soužití v rámci blokového řízení. 4 z těchto respondentů byli policií řešeni i pro trestné činy a to poškozování cizí věci, rvačka, výtržnictví a 2 respondenti pro trestný čin násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci a ublížení na zdraví. 6 respondentů nebylo pro své chování policií řešeno, což činí podíl 33 % z celkového výzkumného vzorku. Grafické znázornění řešení chování respondentů policií je zobrazeno v grafu č. 10.

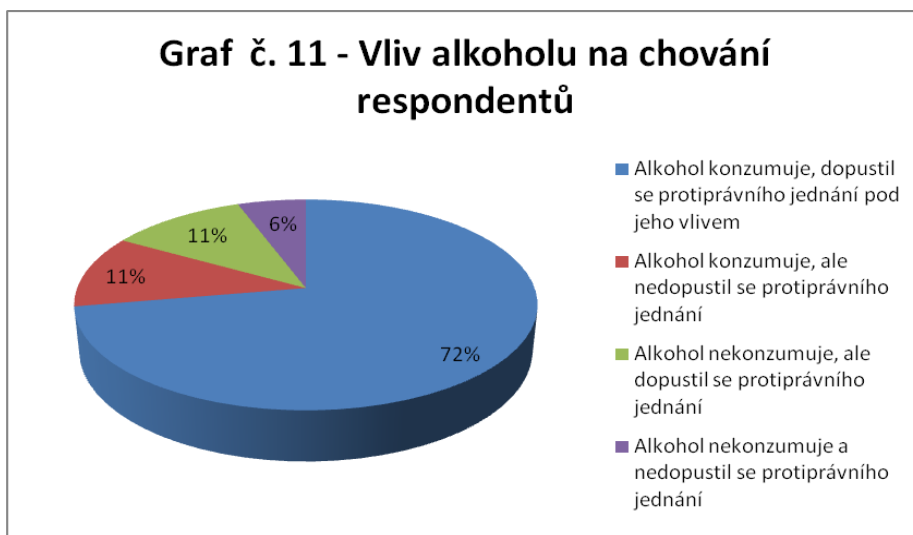

Fotbaloví chuligáni všeobecně požívají alkoholické nápoje před, během i po skončení fotbalového utkání. Na základě této informace můžeme předpokládat, že má alkohol rozhodný vliv i na náš výzkumný vzorek. Z tohoto důvodu je otázka č. 11 směřována ke zjištění vlivu alkoholu na chování respondentů. Bližším cílem zájmu je zjištění, zda respondenti spáchali pod vlivem alkoholu protiprávní jednání. Zjištěné údaje jsou zaznamenány v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11		
Vliv alkoholu na chování respondentů		
Vlastní vliv alkoholu na chování respondenta	Počet respondentů	Podíl v %
Alkohol konzumuje, dopustil se protiprávního jednání pod jeho vlivem	13	72%
Alkohol konzumuje, ale nedopustil se protiprávního jednání	2	11%
Alkohol nekonzumuje, ale dopustil se protiprávního jednání	2	11%
Alkohol nekonzumuje a nedopustil se protiprávního jednání	1	6%
Celkem respondentů	18	100%

Z celkového počtu 18 respondentů pouze jeden respondent nekonzumuje alkohol a také se nedopustil protiprávního jednání, což představuje 6 % podíl z celkového výzkumného vzorku. Dva respondenti uvedli, že alkohol nekonzumují, ale dopustili se protiprávního jednání i bez jeho vlivu. Tento podíl činí 11 % podíl z celkového počtu výzkumného vzorku, stejně jako u dvou respondentů, kteří alkohol konzumují, ale nedopustili se protiprávního jednání pod jeho vlivem, zároveň se však nedopustili protiprávního jednání i bez vlivu alkoholu. Z celkového množství 18 respondentů jich 13 uvedlo, že alkohol konzumují. Zároveň tito respondenti uvedli, že se dopouští protiprávního jednání právě pod vlivem alkoholu. Tento podíl 13 respondentů činí 72 % z celkového množství výzkumného vzorku.

Pití alkoholu patří k rituálu, který fotbaloví chuligáni před zápasem pravidelně absolvují. Náš výzkumný vzorek má oblíbenou restauraci, kde se pravidelně schází. Zde se schází před i po skončení zápasu. V případě výjezdu mimo město, se jedinci posilňují alkoholem z nakoupených zásob, nebo si najdou náhradní restauraci. Není nic neobvyklého, že hladinu alkoholu si při výjezdu doplňují i na benzinových stanicích podél silnic. Míra vlivu alkoholu na chování fotbalových chuligánů je patrná i z údajů uvedených v policejních statistikách. Grafické znázornění problematiky požívání alkoholu vztažené k našemu výzkumnému vzorku je zobrazeno v grafu č. 11.

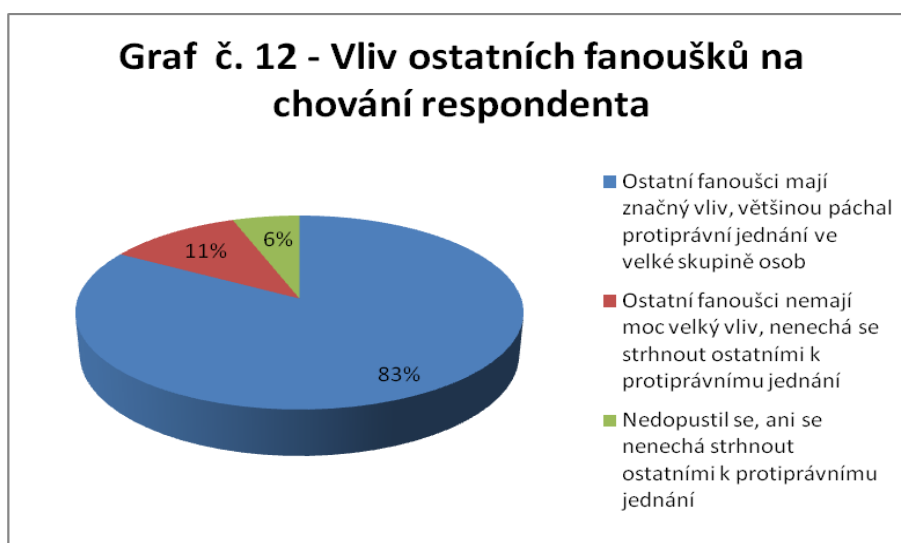

Další rozhodný faktor, který má značný vliv, je jednání respondentů pod vlivem skupiny. Vliv okolí má nezastupitelnou úlohu v motivaci jedince k určitému chování. Z osobní zkušenosti víme, že většina excesů, při kterých došlo k protiprávnímu jednání, bylo spácháno jednotlivými chuligány ve větším počtu osob nebo větším počtem chuligánů ve velké koncentraci osob. Výsledky týkající se našeho výzkumného vzorku, z hlediska páčání

protiprávního jednání, jsou zjištěny na základě otázky č. 12 a jsou uvedeny v tabulce č. 12. a znázorněny v grafu č. 12.

Tabulka č. 12		
Vliv ostatních fanoušků na chování respondentů		
Vliv fanoušků na chování respondenta	Počet respondentů	Podíl v %
Ostatní fanoušci mají značný vliv, většinou páchal protiprávní jednání ve velké skupině osob	15	83%
Ostatní fanoušci mají velký vliv, nenechá se však strhnout ostatními k protiprávnímu jednání	2	11%
Nedopustil se, ani se nenechá strhnout ostatními k protiprávnímu jednání	1	6%
Celkem respondentů	18	100%

K míře ovlivnění výzkumného vzorku respondentů ostatními fanoušky jsme v rámci našeho výzkumného šetření zjistili, že pro 15 respondentů mají rozhodný vliv ostatní fanoušci z hlediska jejich chování. Zároveň všech 15 respondentů přiznalo, že se dopustili protiprávního jednání hlavně pod vlivem ostatních fanoušků stejného mužstva a nechali se strhnout atmosférou skupiny. Podíl 15 respondentů představuje 83 % z celkového výzkumného vzorku. Jeden respondent se nedopustil protiprávního jednání a ani se nenechá k takovému jednání ostatními strhnout. Tento respondent zaujímá 6 % podíl z výzkumného vzorku. Dále jsme zjistili, že pro dva respondenty je velmi těžké odolávat vlivu skupiny a že již několikrát se nechali málem strhnout ostatními k protiprávnímu jednání, ale naštěstí vždy odolali. Tyto dva respondenty jsme zařadili do samostatné jednotky, která je uvedena v tabulce č. 12. Zároveň tito dva respondenti tvoří 11 % procentní podíl výzkumného vzorku.

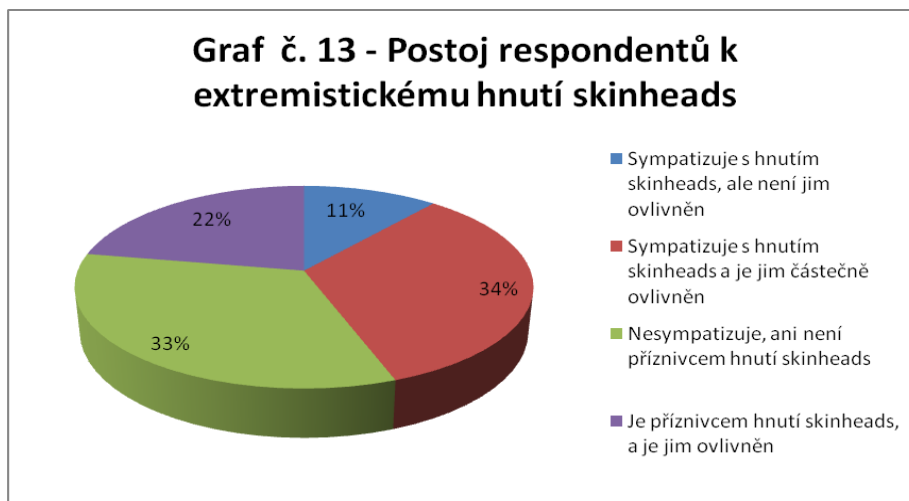
Velmi závažnou problematikou sportovního diváctví především fotbalového chuligánství jsou projevy rasismu a extremismu. Dle policejních statistik i z vlastní zkušenosti víme, že organizovanost a radikálnost některých skupin fotbalových chuligánů neúprosně roste. Důležitým faktorem pro růst extremismu je jeho latence a splynutí se subkulturou fotbalových chuligánů. Většina členů gangů fotbalových chuligánů, působících při velkých fotbalových klubech, se hlásí k pravicovému extremismu, především k hnutí skinheads. Z toho důvodu byly otázky č. 13, 14, 15 zaměřeny především na ověření této skutečnosti a zjištění míry zapojení a propagace našeho výzkumného vzorku k hnutí skinheads.

V tabulce č. 13 jsou uvedeny námi zjištěné údaje. Respondenty jsme opět roztřídili, tentokrát do čtyř hlavních skupin, které jsme rozdělili dle kritéria sympatií respondentů k hnutí skinheads a k jejich ovlivnění touto subkulturou.

Tabulka č. 13		
Postoj respondentů k extremistickému hnutí skinheads		
Příslušnost a sympatie k hnutí skinheads	Počet respondentů	Podíl v %
Sympatizuje s hnutím skinheads, ale není jim ovlivněn	2	11%
Sympatizuje s hnutím skinheads a je jim částečně ovlivněn	6	33%
Nesympatizuje, ani není příznivcem hnutí skinheads	6	33%
Je příznivcem hnutí skinheads, a je jim ovlivněn	4	22%
Celkem respondentů	18	100%

Z celkového počtu výzkumného vzorku 18 respondentů pouze 6 respondentů, což představuje 33 %, nesympatizuje a ani není příznivcem hnutí skinheads. Dalších 6 respondentů, což také představuje 33 % výzkumného vzorku, uvedlo, že s hnutím skinheads sympatizuje, dokonce je jím i částečně ovlivněno, především stylem oblékání. Tito respondenti patří k těm nejmladším z výzkumného vzorku. Jejich odpovědi byly jimi prezentovány tak, aby přímo nepotvrdili jejich značné sympatie k hnutí skinheads. Z naší profesní znalosti víme, že se aktivně hlásí k hnutí skinheads. V rámci výzkumného šetření však z nějakého důvodu, možná obavy, tuto skutečnost zastírali, proto jsme je záměrně nechali v této skupině respondentů. 2 respondenti uvedli, že s hnutím skinheads sympatizují, ale nejsou jim nijak ovlivněni. Tito 2 respondenti představují 11 % z celkového výzkumného vzorku. 4 respondenti, což představuje 22 % výzkumného vzorku, se aktivně hlásí k hnutí skinheads, považují se za členy a jsou značně ovlivněni. Grafické znázornění zjištěných údajů je zobrazeno v grafu č. 13.

Graf č. 13 - Postoj respondentů k extremistickému hnutí skinheads

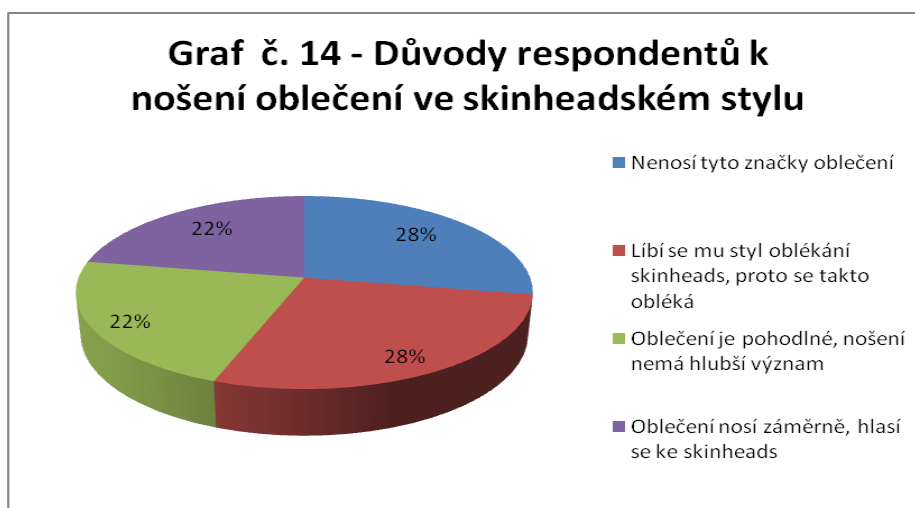

Na základě údajů, které jsou uvedené v tabulce č. 13, se otázka č. 14 vztahovala pouze na 12 respondentů. Z těchto 12 respondentů jich 7 uvedlo, že hnutí skinheads má některé myšlenky dobré, hlavně odmítavý postoj k drogám a snahu o řešení problematiky minoritních skupin obyvatelstva na našem území. 4 z 12 respondentů uvedli jako hlavní důvod, styl oblékání skinheads, přátelství a řád, který je nastolen v těchto skupinách. 1 respondent uvedl jako důvod sympatií k hnutí skinheads vliv staršího bratra.

Z dosavadních zkušeností a z poznatků získaných metodou pozorování víme, že většina fotbalových chuligánů a i našeho výzkumného vzorku nosí oblečení, které převážně nosí skinheadi. Jedná se zejména o bombery zn. Alpha Industries, bundy, trika a mikiny zn. Lonsdale, Ben Sherman, Thor Steinar, Everlast. Otázka č. 15 je zaměřena na styl oblékání respondentů, s úkolem zjistit, zda má oblékání respondentů pro ně nějaký hlubší význam, zejména spjatost s hnutím skinheads, nebo zdali jde čistě o náhodně bez bližšího cíle nošené obchodní značky oblečení. Odpovědi na otázku týkající se stylu oblékání, jsou uvedeny v tabulce č. 14.

Tabulka č. 14		
Důvody respondentů k nošení oblečení ve skinheadském stylu		
Vlastní důvody nošení oblečení	Počet respondentů	Podíl v %
Nenosí tyto značky oblečení	5	28%
Líbí se mu styl oblékání skinheads, proto se takto obléká	5	28%
Oblečení je pohodlné, nošení nemá hlubší význam	4	22%
Oblečení nosí záměrně, hlásí se ke skinheads	4	22%
Celkem respondentů	18	100%

Z tabulky č. 14 je patrné, že obliba oblékání ve stylu skinheads mezi respondenty našeho výzkumného vzorku je značná. Celkem 13 respondentů z celkového výzkumného vzorku 18 respondentů se obléká ve stylu skinheads. 5 respondentů uvedlo jako důvod nošení oblečení oblibu v tomto stylu oblékání skinheads. 5 respondentů činí 28 % podíl z celkového výzkumného vzorku. Další 4 respondenti uvedli hlavní důvod nošení oblečení těchto značek pohodlnost. Dále uvedli, že je oblečení módní, ale nemá pro ně bližší vazbu k hnutí skinheads. Tito čtyři respondenti představují 22 % podíl z celkového počtu výzkumného vzorku. 4 respondenti uvedli, že nosí tento styl oblečení, protože sympatizují s hnutím skinheads, proto se ke skinheads hlásí i touto cestou oblékání. Tito 4 sympatizující respondenti představují 22 % podíl z celkového počtu výzkumného vzorku 18 respondentů. Pouze 5 respondentů se vyjádřilo ke stylu oblékání negativně, jelikož nenosí obchodní značky oblečení jako skinheads a ani neuznávají tento styl oblékání. Těchto 5 respondentů činí 28 % podíl z celkového výzkumného vzorku. Grafické znázornění zjištěných hodnot je zobrazeno v grafu. č. 14.

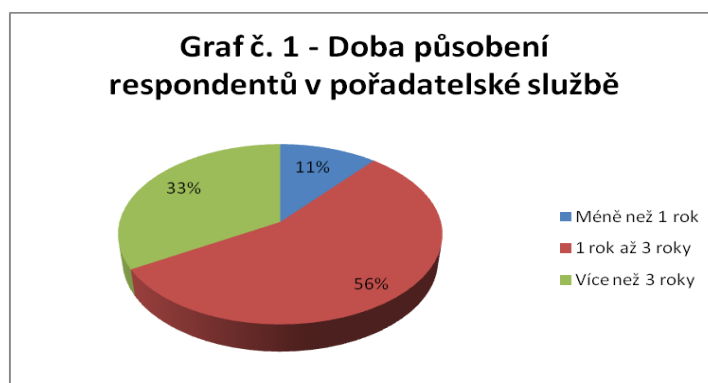
5.5.2 Interpretace údajů získaných metodou dotazníkového šetření

Námi sestavený dotazník byl určený pro pracovníky pořadatelské služby. Dotazník se skládal pouze ze šesti základních otázek, které byly voleny tak, abychom nejprve zjistili délku praxe respondenta jako pořadatele, zda se také za tuto dobu setkal s projevy chuligánství. Především nás zajímalo, o jaké projevy chování chuligánů se převážně jednalo a zda mají vliv na chování chuligánů alkohol či jiné nealkoholové drogy. Předmětem našeho zájmu byl také nejčastější věk chuligánů. Poslední otázka měla za úkol zjistit, jací chuligáni fotbalových klubů jsou z pohledu respondentů nejproblémovější v chování a naopak. Dotazníkové šetření

nám mělo posloužit pouze k ověření již získaných informací z řízených rozhovorů a ze spisových a statistických materiálů.

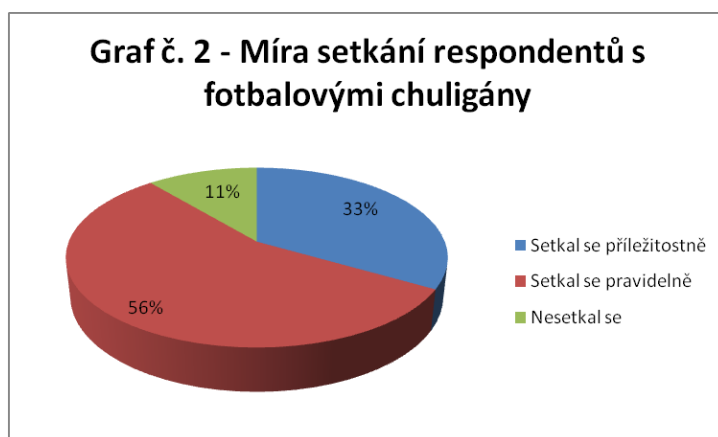
Námi položenou otázkou č. 1 bylo zjištěno, že 5 z 9 respondentů pracují jako pořadatelé v časovém rozmezí 1 až 3 léta, což představuje 56 % podíl výzkumného vzorku. 1 respondent pracuje jako pořadatel méně než jeden rok. Tento respondent pracuje teprve 5 měsíců a představuje 11 % podíl celkového počtu 9 respondentů. 3 respondenti pracují jako pořadatelé déle než 3 roky a představují 33 % podíl z výzkumného vzorku. Zjištěné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 1 a znázorněny v grafu č. 1.

Tabulka č. 1		
Doba působení respondentů v pořadatelské službě		
Doba působení	Počet respondentů	Podíl v %
Méně než 1 rok	1	11%
1 rok až 3 roky	5	56%
Více než 3 roky	3	33%
Celkem respondentů	9	100%

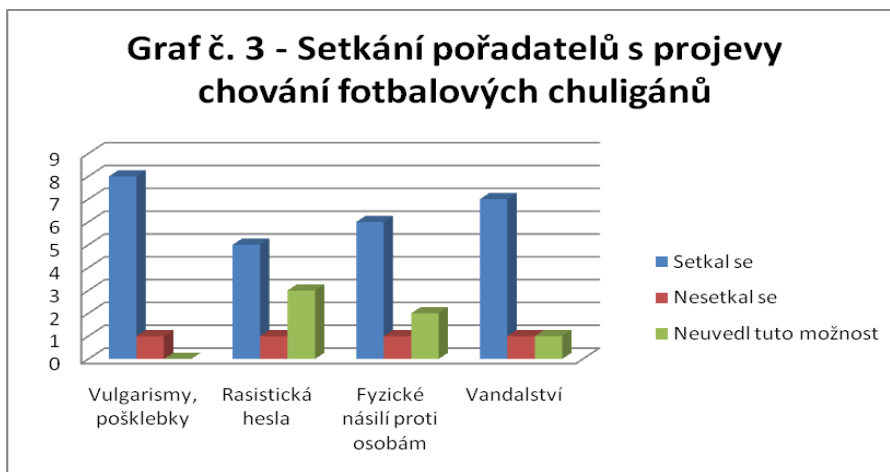
Dotazníková otázka č. 2 měla za úkol zjistit, zda se respondenti setkali za svou pořadatelskou činnost s fotbalovými chuligány. Zjištěné údaje jsou zaznamenány v tabulce č. 2 a graficky znázorněny v grafu č. 2. Otázkou č. 2 bylo zjištěno, že pouze jeden respondent se neseťkal s chuligány. Tento respondent tvoří 11 % podíl z výzkumného vzorku. Ostatní respondenti se s chuligány setkali. 5 respondentů se dokonce s chuligány setkalo pravidelně a 3 respondenti se setkali příležitostně. 5 respondentů tvoří 56 % podíl z výzkumného vzorku. 3 respondenti tvoří 33 % podíl z výzkumného vzorku.

Tabulka č. 2		
Míra setkání respondentů s fotbalovými chuligány		
Míra setkání	Počet respondentů	Podíl v %
Setkal se příležitostně	3	33%
Setkal se pravidelně	5	56%
Nesetkal se	1	11%
Celkem respondentů	9	100%

V otázce č. 3 jsme se zaměřili na nejčastější projevy chování fotbalových chuligánů, se kterými se respondenti setkali. 1 respondent se nesetkal se žádnými projevy fotbalových chuligánů. Ostatní respondenti se setkali s projevy chování chuligánů. Všech 8 respondentů se setkalo s verbálními projevy chování, jako jsou pošklebky a nadávky a vulgarismy. Z těchto 8 respondentů se jich 5 setkalo s rasistickými verbálními projevy. 6 respondentů z těchto 8 respondentů se setkalo s fyzickým násilím, které spočívalo v napadání osob (fanoušků protihráče). 7 respondentů se setkalo s projevy vandalismu a ničením majetku. Tyto údaje jsou zaznamenány v tabulce č. 3 a graficky znázorněny v grafu č. 3.

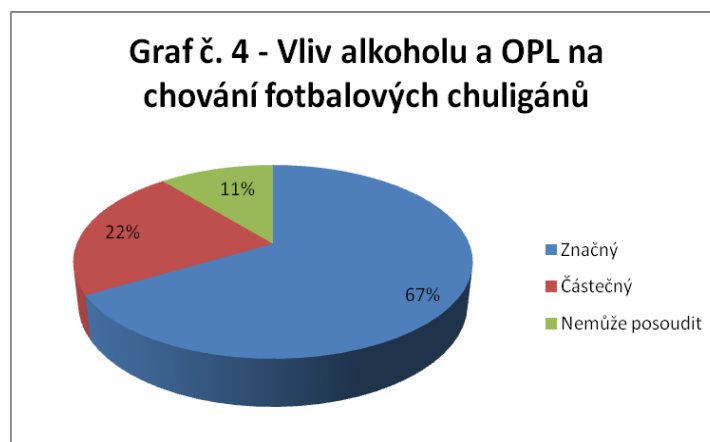
Tabulka č. 3				
Nejčastější projevy chování fotbalových fanoušků				
Druhy projevů	Vulgarismy, pošklebky	Rasistická hesla	Fyzické násilí proti osobám	Vandalství
Setkal se	8	5	6	7
Nesetkal se	1	1	1	1
Neuvedl tuto možnost	0	3	2	1
Celkem respondentů	9	9	9	9

V otázce č. 4 jsme se zaměřili na míru vlivu alkoholu nebo jiných látek ovlivňujících rozpoznávací schopnosti na chování fotbalových chuligánů z pohledu respondenta. Jeden respondent nemůže objektivně posoudit, zda mají tyto látky vliv na chování chuligánů, jelikož se dosud s žádnými chuligány nesetkal. 6 respondentů uvedlo, že tyto látky mají značný vliv na chování chuligánů a dva respondenti si myslí, že tyto látky mají vliv částečný. Odpovědi na otázku č. 4 jsou zaznamenány v tabulce č. 4 a graficky znázorněny v grafu č. 4.

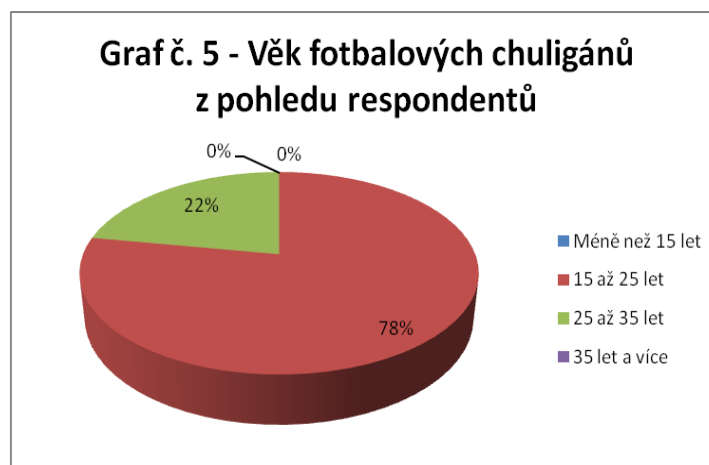
Tabulka č. 4

Míra vlivu alkoholu na chování fotbalových chuligánů		
Vliv alkoholu	Počet respondentů	Podíl v %
Značný	6	67%
Částečný	2	22%
Nemůže posoudit	1	11%
Celkem respondentů	9	100%

Otázka č. 5 byla zaměřena na věk fotbalových chuligánů. Věkové hranice chuligánů jsme v rámci otázky rozdělili do čtyř možných odpovědí (s věkovým rozmezím méně než 15 let, 15 až 25 let, 25 až 35 let, 35 a více let. Na základě dotazníkové otázky č. 5 bylo zjištěno, že sedm respondentů se domnívá, že nejčastější věk chuligánů je v rozmezí 15 až 25 let. Dva respondenti si myslí, že nejčastější věk chuligánů je 25 až 35 let. Alternativu věku méně než 15 let a více než 35 let ne zvolil nikdo z respondentů. Pro přehlednost jsou tyto výsledky uvedeny v tabulce č. 5 a graficky znázorněny v grafu č. 5.

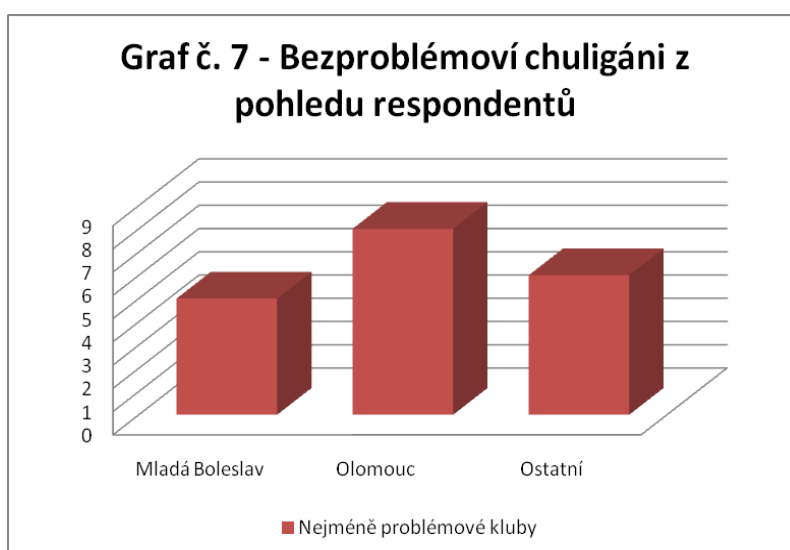
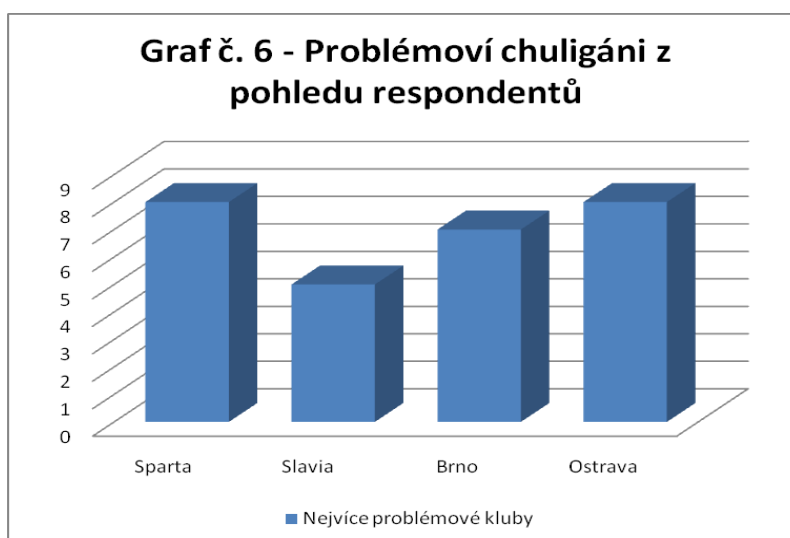
Tabulka č. 5		
Věk fotbalových chuligánů z pohledů respondentů		
Vlastní věk	Počet respondentů	Podíl v %
Méně než 15 let	0	0%
15 až 25 let	7	78%
25 až 35 let	2	22%
35 let a více	0	0%
Celkem respondentů	9	100%

Otázka č. 6 byla otázka volná a měla za úkol zjistit, jací chuligáni jsou, co se chování týká, nejhorší a naopak. Respondentům nebyly nabídnuté žádné možnosti odpovědi. Jeden respondent se k této otázce vůbec nevyjádřil. Ostatní respondenti uvedli jako nejhorší fanoušky, fanoušky AC Sparta Praha a FC Baník Ostrava (8 respondentů), fanoušky FC Brno (7 respondentů) a fanoušky SK Slávia Praha (5 respondentů). Dále jako nejméně problémové fanoušky shledávají respondenti fanoušky SK Sigma Olomouc (8 respondentů) a také fanoušky FK Mladá Boleslav (5 respondentů). Dále jako bezproblémové fanoušky respondenti uváděli fanoušky FC Viktoria Plzeň, FC Tescoma Zlín a FK Jablonec 97 (tyto

jsou v tabulce č. 6 zahrnuty do skupiny ostatní). Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 6 a graficky znázorněny v grafech č. 6 a č. 7. V grafu č. 6 jsou znázorněni fotbaloví chuligáni s problémovým chováním. V grafu č. 7 jsou naopak znázorněni fotbaloví chuligáni, jejichž chování je bezproblémové.

Tabulka č. 6				
Problémovost chuligánů jednotlivých klubů z pohledu respondenta				
Odpovědi respondentů	Sparta	Slávia	Brno	Ostrava
Nejvíce problémové kluby	8	5	7	8
Neuvedl nic	1	1	1	1
Odpovědi respondentů	Mladá Boleslav	Olomouc	Ostatní	
Nejméně problémové kluby	5	8	6	
Neuvedl nic	1	1	1	

5.6 Vyhodnocení stanovených předpokladů

Předpoklad č. 1:

Domníváme se, že většina fotbalových chuligánů pochází ze špatného sociálního prostředí a jedná se o osoby ve věku blízkému věku mladistvých.

Provedeným šetřením k věku a sociálnímu prostředí respondentů jsme zjistili, že polovina fotbalových chuligánů je ve věkovém rozmezí 16 let až 20 let, tedy ve věku mladistvých nebo věku blízkému věku mladistvých. Tato část výzkumného vzorku tvoří 50 % podíl z celkového výzkumného vzorku. Respondenti ve věku 21 let až 25 let tvoří 33 % podíl výzkumného vzorku. Věková skupina 26 let až 30 let je zastoupena v 11 % z celkového počtu. Pro skupinu 31 let a více náleží 6 % z celkového počtu respondentů. V otázce sociálního původu respondentů jsme zjistili, že 12 respondentů pochází z rodiny úplné, což představuje 67 % výzkumného vzorku. Zbývajících 6 respondentů pochází z rodiny neúplné, což tvoří 33 % výzkumného vzorku. Těchto šest respondentů bylo vychovááno pouze jedním z rodičů (5 matkou a jeden otcem z důvodu úmrtí matky). Dále jsme zjistili, že pouze jeden respondent má vzdělání základní. Jeden respondent z celkového výzkumného vzorku studuje na vysoké škole. Tito dva respondenti představují 11 % podíl výzkumného vzorku. 10 respondentů se středoškolským vzděláním bez maturity (učební obory) představuje 56 % podíl z výzkumného vzorku. 6 respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou, což představuje 33 % podíl z výzkumného vzorku. Výsledky výzkumného šetření jsou zjištěny na základě otázek č. 1 – č. 4 a jsou uvedeny v tabulkách č. 1 – č. 4 a graficky znázorněny v grafech č. 1 – č. 4.

Dotazníkovým šetřením jsme zjistili, že 78 % podíl z výzkumného vzorku respondentů odhaduje věk fotbalových chuligánů na věkové rozmezí 15 až 25 let. 22 % podíl výzkumného vzorku pořadatelů uvádí nejčastější věk fotbalových chuligánů v rozmezí 26 až 35 let.

Na základě zjištěných skutečností se námi stanovený předpoklad č. 1 – **nepotvrdil**.

Předpoklad č. 2:

Domníváme se, že důvodem chování většiny fotbalových fanoušků je snaha získat vhodné postavení v rámci party nebo skupiny.

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že pro 4 respondenty je běžný způsob fandění nudný, proto chtějí být odlišní od ostatních a chtějí fandit s větším důrazem a nasazením než běžný fanoušek. Skupina těchto čtyř respondentů tvoří 22 % podíl z celkového počtu respondentů. 7 respondentů uvedlo jako důvod svého chování příslušnost k partě fotbalových chuligánů. Do party vstoupili převážně z důvodu kamarádství s ostatními členy skupiny.

Skupina 7 respondentů zaujímá 39 % z celkového počtu respondentů. Dva respondenti uvedli, že jsou chuligány proto, aby zažili nějaké vzrušení a adrenalin, což představuje 11 % podíl z celkového počtu respondentů. 5 respondentů nedokáže přesně určit důvod jejich vstupu do řad chuligánů. Tato skupina tvoří 28 % podíl z celkového zkoumaného vzorku. Dále bylo zjištěno, že 15 respondentů zažilo a aktivně se účastnilo protiprávního jednání, což představuje 83 % podíl z celkového výzkumného vzorku. Pouze jeden respondent protiprávní jednání nezažil. 12 respondentů, což představuje 67 % výzkumného vzorku, uvádí jako důvody svého chování, rivalitu k chuligánům soupeřova klubu v rámci vlastní party. 4 respondenti, kteří představují 22 % z celkového výzkumného vzorku, považují jako hlavní důvod mstu za prohraný zápas svého klubu. Dva respondenti, což představuje 11 % výzkumného vzorku, nejsou schopni přesně stanovit důvody jejich chování. Pro 15 respondentů mají rozhodný vliv na jejich vlastní chování ostatní fanoušci. Všech 15 respondentů přiznalo, že se dopustili protiprávního jednání hlavně pod vlivem ostatních fanoušků stejného mužstva a nechali se strhnout atmosférou skupiny. Podíl 15 respondentů představuje 83 % z celkového výzkumného vzorku. Výsledky provedeného výzkumného šetření jsou zaznamenány v tabulkách č. 5 – č. 7 a č. 12. Grafické znázornění zjištěných údajů je v grafech č. 5 – č. 7 a č. 12.

Stanovený předpoklad č. 2 se nám **potvrdil**.

Předpoklad č. 3:

Domníváme se, že nejčastěji dochází k násilným projevům chování fotbalových fanoušků, především ve formě slovních i fyzických útoků vůči fanouškům týmu protihráče a k ničení majetku v přímé souvislosti s fotbalovým utkáním, tak i náhodně bez bližší spojitosti s fotbalovým utkáním.

Výzkumným šetřením ke zjištění nejčastějších druhů protiprávního jednání jsme zjistili, že 3 respondenti se nedopustili žádného protiprávního jednání, což představuje 17% z celkového výzkumného vzorku. 4 respondenti se dopustili protiprávního jednání formou verbálního napadání fanoušků protihráče a používáním vulgarismů. Vulgarismy byly mířeny proti fanouškům protihráče, tak i proti hráčům soupeřova týmu a proti rozhodčím. Tito 4 respondenti představují 22 % z celkového počtu 18 respondentů. Největší skupinu tvoří 11 respondentů, kteří se aktivně podíleli svým chováním na fyzickém násilí, které spočívalo v napadání fanoušků soupeřova mužstva, v ničení výbavy stadionu případně techniky. Z této skupiny dva respondenti přiznali několik ukopnutých a zapálených sedaček na stadionu. 11 respondentů dokonce potvrdilo, že se osobně zúčastnili rvačky v souvislosti s fotbalovým

utkáním. Dvanáct respondentů bylo dokonce řešeno pro své chování policií, což představuje 67 % podíl výzkumného vzorku. Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulkách č. 8 – č. 10 a graficky znázorněny v grafech č. 8 – č. 10.

Na základě dotazníkového šetření se nám potvrdily výše uvedené skutečnosti. Z dotazníkového šetření jsme zjistili, že 8 respondentů se setkala s verbálními projevy chování, jako jsou pošklebky a nadávky a vulgarismy. Z těchto 8 respondentů se jich 5 setkala s rasistickými verbálními projevy. 6 respondentů z těchto 8 respondentů se setkala s fyzickým násilím, které spočívalo v napadání osob (fanoušků protihráče). 7 respondentů se setkala s projevy vandalizmu a ničením majetku.

Provedeným výzkumem se předpoklad č. 3 **potvrdil**.

Předpoklad č. 4:

Domníváme se, že ve značné míře ovlivňuje intoxikace alkoholem chování fotbalových chuligánů.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že většina respondentů z výzkumného vzorku požívá alkoholické nápoje. Tyto požívá před, během i po skončení fotbalového zápasu. Na základě této skutečnosti lze předpokládat, že respondenti většinu protiprávních excesů spáchali právě pod vlivem alkoholu. Z celkového množství 18 respondentů jich 13 uvedlo, že alkohol konzumují. Zároveň tito respondenti uvedli, že se dopouští protiprávního jednání právě pod vlivem alkoholu. Tento podíl 13 respondentů činí 72 % z celkového množství výzkumného vzorku. 3 respondenti alkohol nekonzumují, ale dva z nich se dopustili protiprávního jednání. 2 respondenti alkohol konzumují, ale nedopustili se protiprávního jednání pod jeho vlivem. Údaje o vlivu alkoholu na chování respondentů jsou uvedeny v tabulce č. 11. Grafické znázornění problematiky požívání alkoholu vztažené k našemu výzkumnému vzorku je zobrazené v grafu č. 11.

Problematika užívání alkoholu je nám známa i z dosavadní praxe. Metodou pozorování jsme se přesvědčili o tom, že alkohol má značný vliv na chování fotbalových chuligánů, především na jejich ovládací schopnosti a ztrátu zábrán. Vliv alkoholu na chování fotbalových chuligánů potvrzuje i dotazníkové šetření. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 67 % respondentů se domnívá, že vliv alkoholu na chování chuligánů je značný. 22 % respondentů se domnívá, že alkohol ovlivňuje chování chuligánů pouze částečně. 1 respondent, což představuje 11 % podíl z dotázaných, nedovede posoudit míru vlivu alkoholu na vlastní chování chuligánů.

Stanovený předpoklad č. 4 se nám **potvrdil**.

Předpoklad č. 5:

Domníváme se, že fotbaloví chuligáni pochází z řad hnutí skinheads, nebo s ním sympatizují, či existuje určitá provázanost s extremismem.

V rámci výzkumného šetření, které bylo zaměřené na určení sympatií či příslušnost respondentů k hnutí skinheads bylo zjištěno, že 6 respondentů, což představuje 33 % výzkumného vzorku, uvedlo, že s hnutím skinheads sympatizuje, dokonce jsou jím i částečně ovlivněni. 2 respondenti uvedli, že s hnutím skinheads sympatizují, ale nejsou jim nijak ovlivněni. Tito 2 respondenti představují 11 % z celkového výzkumného vzorku. 4 respondenti, což představuje 22 % výzkumného vzorku, se aktivně hlásí k hnutí skinheads.

Na základě vlastních zkušeností je nám známo, že respondenti, kteří potvrdili pouze částečné sympatie s hnutím skinheads, jsou daleko více ovlivněni, než uvádějí. Tyto skutečnosti potvrzuje fakt, že i další respondenti kromě těch 4 respondentů, kteří se za skinheady považují, byli několikrát prověřováni policií v souvislosti s hnutím skinheads. Dokonce se někteří podíleli na přípravě koncertů ultrapravicových skupin v okrese Jablonec nad Nisou v letech 2006 a 2008. Po shrnutí zjištěných údajů můžeme konstatovat, že téměř 66 % podíl výzkumného vzorku respondentů, se hlásí či sympatizuje s hnutím skinheads. 34% podíl výzkumného vzorku s hnutím skinheads nesympatizuje, ani není jeho členem. Zjištěné údaje jsou uvedeny v tabulce č. 13 a jejich grafické znázornění je zobrazeno v grafu č. 13.

Provedeným výzkumem se námi stanovený předpoklad č. 5 **potvrdil**.

6 Závěr

Celkové zhodnocení výzkumu

V rámci našeho výzkumného šetření byl zkoumán vzorek osmnácti respondentů mužského pohlaví ve věku šestnáct až třicet dva let. Jedná se o osoby řadící se k tzv. tvrdému jádru jabloneckých chuligánů, kteří se hlásí k fotbalovému klubu FK Jablonec 97. V největším zastoupení je zde věková skupina v rozmezí sedmnáct až dvacet let. Jedná se o jedince, se kterými jsou většinou z hlediska veřejného pořádku problémy. Osmnáct respondentů bychom mohli považovat za dostačující vzorek vzhledem k tomu, že se jedná přibližně o osmdesát procent celkového počtu tvrdého jádra jabloneckých chuligánů. Všechna osmnáct dotázaných se aktivně a pravidelně účastní fotbalových utkání a navštěvují kotel.

Při samotném výzkumu jsme použili metodu řízeného rozhovoru, který byl veden dle předem stanovených otázek. Otázek bylo 15 a jednalo se o otázky otevřené. Tato metoda byla stanovena jako stěžejní část výzkumného šetření. V rámci výzkumného šetření jsme použili i metodu dotazníkového šetření, která spočívala v položení šesti základních otázek pracovníkům poradatelské služby, která působí při fotbalovém klubu FK Jablonec. Otázky položené v dotazníku měly pouze doplnit a ověřit naše získané informace z provedených rozhovorů a dosud získaných praktických zkušeností. Další metody, které jsme v rámci výzkumu použili, byly analýza statistických a spisových materiálů, ke kterým máme v rámci našeho zaměstnání přístup. Na základě analýzy statistických a spisových dokumentů jsme stanovili celkem 5 předpokladů, které jsme chtěli našim výzkumem ověřit.

Předpoklad č. 1

Domníváme se, že většina fotbalových chuligánů pochází ze špatného sociálního prostředí a jedná se o osoby ve věku blízkému věku mladistvých.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že většina respondentů pochází z úplných rodin a nezjistili jsme žádný špatný vliv prostředí na respondenty. Polovina respondentů je ve věku mladistvých nebo ve věku blízkému věku mladistvých.

Stanovený předpoklad č. 1 se nepotvrdil.

Předpoklad č. 2

Domníváme se, že důvodem chování většiny fotbalových fanoušků je snaha získat vhodné postavení v rámci party nebo skupiny.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že většina respondentů je ovlivněna ostatními členy jejich skupiny, která má rozhodný vliv na páchaní protiprávního jednání. Pod vlivem skupiny se dopouštěli protiprávního jednání, kterého by se za normálních okolností nedopustili.

Stanovený předpoklad č. 2 se potvrdil.

Předpoklad č. 3

Domníváme se, že nejčastěji dochází k násilným projevům chování fotbalových fanoušků, především ve formě slovních i fyzických útoků vůči fanouškům týmu protihráče a k ničení majetku v přímé souvislosti s fotbalovým utkáním, tak i náhodně bez bližší spojitosti s fotbalovým utkáním.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že většina respondentů se podílela na fyzickém násilí, které spočívalo v napadání osob a ničení majetku v souvislosti s fotbalovým utkáním. Většina respondentů byla pro své chování řešena policií.

Stanovený předpoklad č. 3 se potvrdil.

Předpoklad č. 4

Domníváme se, že ve značné míře ovlivňuje intoxikace alkoholem chování fotbalových chuligánů.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že tříčtvrtě většina respondentů požívá alkoholické nápoje před, během i po skončení fotbalového utkání a pod jejich vlivem se dopustili protiprávního jednání.

Stanovený předpoklad č. 4 se potvrdil.

Předpoklad č. 5

Domníváme se, že fotbaloví chuligáni pochází z řad hnutí skinheads, nebo s ním sympatizují, či existuje určitá provázanost s extremismem.

Provedeným výzkumným šetřením jsme zjistili, že většina respondentů přiznala přímé či nepřímé sympatie nebo jejich příslušnost k hnutí skinheads.

Stanovený předpoklad č. 5 se potvrdil.

Námi provedené výzkumné šetření nám nastínilo pouze částečně problematiku fotbalového chuligánství. Výzkumnému šetření se podrobil velice malý vzorek fotbalových chuligánů, čítající „pouze“ osmnácti respondentů. V porovnání s celorepublikovým počtem chuligánů, je náš výzkumný vzorek téměř zanedbatelné procento, ale i přesto jej můžeme brát jako objektivní pro okres Jablonec nad Nisou. Chování a samotné chuligánství může mít v různých částech naší republiky zcela jiné důvody, než které uvedli respondenti námi zkoumaného vzorku chuligánů FK Jablonec 97. Rozhodná je i řada dalších faktorů, které ovlivňují problematiku diváckého násilí. Provedeným šetřením jsme chtěli přiblížit členy tvrdého jádra jabloneckých chuligánů, jejich pohled na vlastní chování, důvody a jejich vlastní motiv.

Na základě praktických zkušeností a především provedeného výzkumu můžeme konstatovat, že divácké násilí je závažná problematika současnosti. Negativismy jako jsou vandalství a výtržnosti jsou v dnešní době neodmyslitelnou součástí téměř všech fotbalových utkání. Problematika fotbalového chuligánství se nedotýká pouze nejvyšší fotbalové soutěže u nás, ale bohužel se tento negativní jev objevuje i v nižších soutěžích a dokonce i v dalších sportovních odvětvích. Velké nebezpečí, kterým fotbalové chuligánství bezesporu je, spočívá ve vysoké organizovanosti fotbalových gangů a stále se zvyšující agresi. Na základě zjištěných informací a skutečných faktech můžeme předpokládat další růst a vývoj této problematiky do budoucna.

7 Seznam literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3.
2. HARTL, Pavel; HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha : Portál, 2000. 773 s. ISBN 80-7178-03-X.
3. CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. 1. vyd. Praha : Ministerstvo Vnitra ČR, 1997. 116 s.
4. CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. 176 s. ISBN-80-7201-265-7.
5. CHMELÍK, Jan. *Symbolika v extremistických hnutích*. Brno : [s.n.], 2005. 100 s.
6. KING, Martin; KNIGHT, Martin. *Hoolifan – 30 let násilí*. 1. vyd. Brno: Vydavatelství & nakladatelství Zdeněk Plachý, 2005. 175 s. ISBN 80-903556-1-7.
7. MAREŠ, Miroslav. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: Ministerstvo Vnitra ČR, 2006. 80 s.
8. MAREŠ, Miroslav; SMOLÍK, Josef; SUCHÁNEK, Marek. *Fotbalové chuligáni*. 1. vyd. Brno: Barrister and Principál. 2004. 181 s. ISBN 80-903333-0-3.
9. NIKL, Jaroslav; VOLEVECKÝ, Petr. *Divácké násilí*. 1. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze Vydavatelství PA ČR., 2007. 66 s. ISBN 978-80-7251-249-2.
10. PONĚŠIČKÝ, Jan. *Agrese, násilí a psychologie moci*. 1. vyd. Praha : TRITON, 2004. 226 s. ISBN 80-7254-593-0.
11. SMOLÍK, Josef. *Fotbalové chuligánství*. Karlovy Vary : Vydavatelství & nakladatelství Zdeněk Plachý, 2008. 280 s. ISBN 978-80-903556-3-7.
12. SLEPIČKA, Pavel. *Sportovní diváctví*. 1. vyd. Praha : Olympia, 1990. 209 s. ISBN 80-7033-012-0.
13. SLEPIČKA, Pavel; HÁTLOVÁ, Běla; HOŠEK, Václav. *Psychologie sportu*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2006. 230 s. ISBN 80-246-1290-9.
14. SPURNÝ, Joža. *Psychologie násilí*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-85858-30-4.
15. SOCHŮREK, Jan. *Úvod do sociální patologie*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2009. 186 s. ISBN 978-80-7372-448-1.

16. SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl : Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2001. 81 s. ISBN 80-7083-494-3
17. SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly z sociální patologie. II. díl : Sociálně patologické jevy*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2001. 47 s. ISBN 80-7083-495-1.

Časopisy, sborníky, zákony:

1. JANKŮ, Lubomír. K problematice diváckého násilí. Kriminalistický sborník. 2009, ročník 41, č. 3, s. 47-48.
2. NIKL, Jaroslav. Kde se rodí divácké násilí. České vězeňství: čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci. 2009, č. 2, s. 20-22. ISSN 1213-9297.
3. SMOLÍK, Josef. Bezpečnost na fotbalových utkáních v Anglii a Walesu pohledem českých fotbalových fanoušků. Policista. Praha: OPK MV ČR, 2007. ročník 13, č. 8, s. 18-19, ISSN 1211-7943.
4. SMOLÍK, Josef. Od fanoušků pro fanoušky. Policista. Praha: OPK MV ČR, ročník 14., č. 8, s. 38-39. ISSN 1211-7943. 2008.
5. SYNECKÝ, Martin. Tragédie z Hillsborough v roce 1989. Kriminalistický sborník. 2008, ročník 40, č. 4, s. 46-49.
6. ÚZ - Úplné Znění: č. 721 - Trestní zákon, Trestní řád. Praha: Sagit, 2010. 256 s. ISBN 978-80-7208-736-5.
7. ÚZ – Úplné znění: č. - 498 Trestní předpisy, přestupky, Ostrava: Sagit, 2005. 368 s. ISBN 80-7208-501-8
8. Návrhy opatření k řešení problematiky Diváckého násilí: Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR. Policista. 10.11.2008, roč. 2008, č. 11, s. 48. ISSN 1211 – 7943.
9. Zpráva za problematiku diváckého násilí za rok 2009 za ÚSKPV PP ČR: Policejní prezidium České republiky. Č.j. PPR-1084-2/ČJ-2010-99TO. 12.1.2010. s. 13.
10. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009 – o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti. 2009.
11. Rozkaz policejního prezidenta - čj. PR-1356-2-ČJ-2009-99TO, „Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky”. 2009.
12. Evropská unie. Rozhodnutí rady ze dne 25.2.2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru. In 2002/348/SVV. 2009, 1/2009 Sb. a 34/2008 Sb, s. 1-2.

Internetové zdroje:

1. www.policie.cz [online]. 2010 [cit. 2010-01-13]. Co je extremismus. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>>.
2. www.wikipedia.cz [online]. 2010, 26.1.2010 [cit. 2010-01-28]. Rasismus. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rasismus>>.
3. <http://ultras-jablonec.wgz.cz/> - [online 24.2.2010] - stránky fotbalových fanoušků FK Jablonec 97
4. <http://jablonecaci.mypage.cz/menu/gablonz-hool-s> - [online 24.2.2010] – stránky fotbalových fanoušků FK Jablonec 97
5. <http://www.fkjablonec-ultras.estranky.cz/> - [online 4.3.2010] – stránky fotbalových fanoušků FK Jablonec 97
6. <<http://hooligans.cz/>> [online 28.2.2010] – stránky fotbalových fanoušků ČR

8 Seznam příloh:

Příloha č. 1: Seznam otázek použitých při řízeném rozhovoru

Příloha č. 2: Seznam otázek použitých při dotazníkovém šetření u pořadatelské služby

Příloha č. 3: Chorály a pokřiky užívané fanoušky FK Jablonec 97

Příloha č. 4: Kasuistika jedince

Příloha č. 1 – Seznam otázek k řízenému rozhovoru

1. Kolik je Vám let?
2. Pocházíte z úplné nebo neúplné rodiny?
3. Pokud pocházíte z rodiny neúplné, kým jste byl vychováván?
4. Jaké je vaše vzdělání, zaměstnání, jestli studujete, tak o jaký typ školy se jedná?
5. Jaké důvody vás přivedly, stát se fotbalovým fanouškem?
6. Zažil jste někdy, nebo účastnil jste se někdy během utkání protispolečenského chování?
7. Jaké byly důvody Vašeho protispolečenského chování?
8. O jaké protispolečenské chování se jednalo?
9. Účastnil jste se někdy nějaké bitky (v souvislosti s fandovstvím)?
10. Řešila někdy Vaše chování policie?
11. Konzumujete alkohol, pokud ano, má alkohol vliv na Vaše chování (spáchal jste protiprávní jednání pod jeho vlivem)?
12. Mají na Vás vliv ostatní fanoušci (fanoušci soupeře i ti, s kterými sympatizujete)?
13. Má na Vás vliv hnutí skinheads, jste jeho příznivcem (případně jiného extremistického hnutí)?
14. Pokud ano, co Vás k tomu vede?
15. Proč se oblékáte jako příslušníci hnutí skinheads?

Příloha č. 2 – Seznam otázek - dotazník pro pořadatele fotbalových utkání

1. Jak dlouho pracujete jako pořadatel/ka na fotbalových stadionech?
 - a) méně než 1 rok
 - b) 1 až 3 roky
 - c) více než 3 roky

2. Setkal/a jste se během Vaší praxe s násilným chováním fanoušků?
 - a) ano (někdy)
 - b) ano (téměř pravidelně)
 - c) ne (nikdy)

3. O jaké projevy násilného chování fanoušků se jedná? (případně doplňte)
 - a) slovní napadání (vulgarismy, pošklebky)
 - b) rasistická hesla (urážlivá gesta, zesměšňování apod.)
 - c) fyzické násilí (napadání pořadatelů, ozbrojených složek, samotných fanoušků apod.)
 - d) vandalství (ničení výbavy stadionu apod.)
 - e) nesetkal/a jsem se
 - f) jiné, než je uvedeno

.....

4. Mají dle Vašeho názoru alkohol nebo jiné látky snižující rozpoznávací schopnosti vliv na chování fanoušků?
 - a) značný
 - b) částečný
 - c) zanedbatelný
 - d) vůbec žádný
 - e) nemohu posoudit
 - f) nevím

5. Jaký je dle Vašeho názoru nejčastější věk fotbalových chuligánů?
 - a) méně než 15 let
 - b) 15 až 25 let
 - c) 25 až 35 let
 - d) více než 35 let

6. Kteří fanoušci, co přijedou do Jablonce n/N, jsou co do chování nejhorší a naopak, s kterými fanoušky problémy nejsou?

Příloha č. 3 - Chorály a pokřiky užívané fanoušky FK Jablonec 97

1. Když Jablonec nastupuje...

Když Jablonec nastupuje, když Jablonec nastupuje
tak připadám si jako v nebi když Jablonec nastupuje HEJ, HEJ!

Popis: Zpívá se vždy při nástupu hráčů na hřiště. Celý kotel zpívá společně.

2. Všichni co tu stojíme/sedíme...

Všichni co tu stojíme,
Ve vítězství věříme!
Přesvědčení v každém z nás,
Povídám že přijde čas!
Jednou jistě bude den,
Kdy my ligu vyhrajem!
Plný budou ulice,
A přetejkat sklenice!
Budeme se radovat,
Fanaticky skandovat!
Jablonec, Jablonec, Jablonec.....

Popis: Každý řádek nejprve zařve rozeřvávač a pak ho kotel opakuje. U závěrečného "Jablonec, Jablonec..." celý kotel skáče a tleská.

3. Všichni co tu stojíme...(ACAB verze)

Všichni co tu stojíme,
fízla nenávidíme!
Přesvědčení v každém z nás,
povídám že přijde čas!
Jednou jistě přijde den,
kdy je odtud poženem!
Fízla bítí budeme,
nakopem jim prdele!

Přez ksicht dáme vobuchem,
domů potáhnou s brekem!
Pak se všichni vožerem,
no to se kurva pomějem!
Pomějem,pomějem,pomějem.....

Popis: Každý řádek nejprve zařve rozeřvávač a pak ho kotel opakuje. U závěrečného "Pomějem,pomějem..." celý kotel skáče a tleská.

4. Nedaleko od Liberce...

Nedaleko od Liberce,
jezdí tramvaj do Jablonce!
Liiiii jezděj sem, (bum,bum,bum)
Za vítězným fotbalem!
Takovému každý tleská,
Jablonec je mistr Česka!

Popis: Zpívá společně celý kotel.

5. My sme fanoušci z Jablonce...

My sme fanoušci z Jablonce!
My budem tu stát až do konce!
No tak vy kurvy pod'ťe sem!
My vás všechny rozkopem!
Rozkopem,rozkopem,rozkopem.....

Popis: Každý řádek nejprve zařve rozeřvávač a pak ho kotel opakuje. U závěrečného "Rozkopem,rozkopem..." celý kotel skáče a tleská.

6. Anti-DBS

Dé bé es, jebal pes!
Dé bé es, jebal pes!
Dé bé es, jebal pes!
Dé bé es, jebal pes!

Popis: Jedná se o pokřik zaměřený proti našim nejhlavnějším nepřítelům Death Boys Liberec (Liberecký kotel nese označení Supras Unisono - celý tento celek je chápán jako nepřítel). Celý pokřik se několikrát opakuje.

7. Zawse i wszedzie...

Zawsze i wszedzie,
policja jebana bedzie!
Zawsze i wszedzie,
policja jebana bedzie!

Popis: Pokřik přejatý od přátel z KSK. Přibližná výslovnost: "Zavše a všendě, policja jebana bendě". (pokřik namířený proti policii)

8. Zelenobílá vlajka...

Zelenobílá vlajka,
na krku zlatej kříž,
Jablonec góly dává,
na tom nic nezměníš!
Jedině FK Jablonec do toho,
Zvííitěžíme a je to hotovo! HEJ! HEJ!

Popis: Celý kotel zpívá společně

9. Kdyby tak...

Kdyby tak Praha lehla popelem!
Kdyby tam tak všichni chcipli!
Až do rána by jsme slavili!
Až do rána by jsme pili!
Pražáku bodnu tě,
áž půjdeš na kutě!
Ty hnusnej žebráku,
Nesnáším tě!
Nananananánana....

Popis: Každý řádek nejprve zařve rozeřvávač a pak ho kotel opakuje. Závěrečně "nananá" je v melodii Ať žijí duchové.

10. Zélenobílý jédém....

Zélenobílý jédém,
zélenobílý góól,
Zélenobílý jédém,
Jablonec vyhrajem!

Popis: celý kotel zpívá společně.

Příloha č. 4 – Kasuistika jedince

Radek B. se narodil v České republice v deseti tisícovém městě. Narodil se jako druhý v pořadí do úplné rodiny. Porod proběhl bez komplikací. Matka byla silná kuřačka (40 až 60 ks cigaret za den), během těhotenství navštěvovala noční podniky a restaurace. Klient byl ze začátku vychováván (do deseti let) v úplné rodině s matkou a otcem. Radek byl vychováván doma až do školního věku. Byla mu věnována dostatečná pozornost při výchově. Má sestru o dva roky starší, s touto se neměli rádi. S otcem se viděl minimálně, byl živitel rodiny, často cestoval za prací. Nadměrně požíval alkoholické nápoje. Většinou byl pod vlivem alkoholu a často ho pod vlivem alkoholu bil. Otcova agrese doléhala i na ostatní členy rodiny. Matka se s ním po 13 letech manželství rozvedla, když bylo Radkovi 10 let. Radek se společně s matkou a jeho sestrou odstěhovali do menšího města nedaleko Prahy. Přibližně po roční odmlce, kdy v rodině nebyla mužská výchova, si matka našla nového druha, se kterým Radek nevycházela. Otec Radka je již zesnulý, pracoval jako zámečnický v soukromé firmě. Nikdy nebyl soudně trestán. Matka byla v domácnosti, pracovala jako brusička skla, nikdy nebyla trestána, alkohol nepije. Po rozvodu se již nevdala a další děti neměla.

Radek absolvoval 8 tříd povinné školní docházky s průměrnými studijními výsledky. Byl líný, výsledky by mohly být mnohem lepší, ale nechtělo se mu učit. Dále pokračoval na středním odborném učilišti, zde se vyučil elektrikářem. Do jeho 18 let aktivně sportoval, ale při sportu utrpěl zranění ruky, proto sportu zanechal. Než se mu přihodil úraz, tak dokonce reprezentoval školu v lehké atletice. Alkohol v době sportování nepil, partě se nepodřizoval. Absolvoval povinnou vojenskou službu. Na vojnu byl odveden v devatenácti letech, vzpomíná na ni špatně, nedařilo se mu podřídit autoritám. Během vojenské služby byl i párkrát ve vězení, co si pak musel ještě nasluhovat. Na vojně začal experimentovat s alkoholem, pod jeho vlivem byl agresivní a docházelo často k roztržkám s ostatními vojáky. Zde na vojně se setkal s partou příznivců fotbalového klubu Baníku Ostrava, kteří jej pomalu začali zasvěcovat do způsobu života spojeného s fotbalovým chuligánstvím. Po návratu z vojny byl Radek několik měsíců nezaměstnaný. Během této doby se dostal do finanční krize, vlivem které začal ve velké míře požívat alkohol. Začal si půjčovat peníze, nejprve od svých blízkých, od svých známých a postupně od lidí, kteří páchali obdobnou trestnou činností. S těmito lidmi začal také páchat trestnou činnost, především se jednalo o majetkovou trestnou činnost, vymáhání pohledávek a dluhů používáním dosti tvrdých metod. K této činnosti ještě nadále pokračoval v tom, co se naučil na vojně, ve fotbalovém chuligánství.

Chuligánství jej pohltilo natolik, že se stalo nedílnou součástí jeho života. Výjezdy za jeho oblíbeným mužstvem FK Jablonec 97 byly takřka jeho jedinou zábavou. Během výjezdů se dopustil protiprávního jednání, které většinou spočívalo v ničení majetku, pouštění světlic a odpalování dýmovnic. Nic neobvyklého nebyly rvačky s fanoušky nepřátelského týmu. Radek byl pro své jednání několikrát řešen policií. Dokonce byl i obžalován pro trestné činy výtržnictví a ublížení na zdraví. K tomu jej ještě dostihla jeho minulost a začal být policií prošetřován pro trestné činy vydírání a omezování osobní svobody.

V roce 2006 byl za výše uvedené činy odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce trvání 18 měsíců se zkušební dobou tři roky. Během této doby se Radek nevyvaroval násilným excesům a výtržnostem. V roce 2007 byl opět prošetřován pro trestné činy výtržnictví a rvačka. V roce 2008 mu byl Okresním soudem v Jablonci nad Nisou zrušen předchozí podmíněný trest a byl mu uložen nový souhrnný trest. Tímto souhrnným trestem byl v červnu 2008 odsouzen na 24 měsíců nepodmíněně. V současné době je Radek ve výkonu trestu odnětí svobody. Zde Radek na dvou třetinách vykonaného trestu žádal o předčasné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, ale jeho žádosti nebylo vyhověno z důvodu jeho špatného chování ve vězení.